

Сряда, 10 март 2021 г.

P9_TA(2021)0073

Корпоративна надлежна проверка и корпоративна отчетност**Резолюция на Европейския парламент от 10 март 2021 г., съдържаща препоръки към Комисията относно корпоративната надлежна проверка и корпоративната отчетност (2020/2129(INL))**

(2021/C 474/02)

Европейският парламент,

- като взе предвид член 225 от Договора за функционирането на Европейския съюз,
- като взе предвид Хартата на основните права на Европейския съюз (Хартата),
- като взе предвид Регламент (ЕС) № 995/2010 на Европейския парламент и на Съвета от 20 октомври 2010 г. за определяне на задълженията на операторите, които пускат на пазара дървен материал и изделия от дървен материал ⁽¹⁾ (Регламент за дървения материал),
- като взе предвид Директива 2013/34/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 26 юни 2013 г. относно годишните финансови отчети, консолидираните финансови отчети и свързаните доклади на някои видове предприятия и за изменение на Директива 2006/43/ЕО на Европейския парламент и на Съвета и за отмяна на директиви 78/660/ЕИО и 83/349/ЕИО на Съвета ⁽²⁾ (Директива за счетоводството),
- като взе предвид Директива 2014/95/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 22 октомври 2014 г. за изменение на Директива 2013/34/ЕС по отношение на оповестяването на нефинансова информация и на информация за многообразието от страна на някои големи предприятия и групи ⁽³⁾ (Директива за оповестяването на нефинансова информация),
- като взе предвид Регламент (ЕС) 2017/821 на Европейския парламент и на Съвета от 17 май 2017 г. за определяне на задълженията за надлежна проверка на веригата на доставки на вносителите от Съюза на калай, тантал и волфрам, на рудите на тези метали и на злато с произход от засегнати от конфликти и високорискови зони ⁽⁴⁾ (Регламент за полезните изкопаеми от засегнати от конфликти зони),
- като взе предвид Директива (ЕС) 2017/828 на Европейския парламент и на Съвета от 17 май 2017 г. за изменение на Директива 2007/36/ЕО по отношение на насърчаването на дългосрочната ангажираност на акционерите ⁽⁵⁾ (Директива за правата на акционерите),
- като взе предвид Директива (ЕС) 2019/1937 на Европейския парламент и на Съвета от 23 октомври 2019 г. относно защитата на лицата, които подават сигнали за нарушения на правото на Съюза ⁽⁶⁾ (Директива за лицата, сигнализиращи за нарушения),
- като взе предвид Регламент (ЕС) 2019/2088 на Европейския парламент и на Съвета от 27 ноември 2019 г. относно оповестяването на информация във връзка с устойчивостта в сектора на финансовите услуги ⁽⁷⁾ (Регламент за разкриването на информация),
- като взе предвид Регламент (ЕС) 2020/852 на Европейския парламент и на Съвета от 18 юни 2020 г. за установяване на рамка за улесняване на устойчивите инвестиции и за изменение на Регламент (ЕС) 2019/2088 ⁽⁸⁾ (Регламент за таксономията),
- като взе предвид Плана за действие на ЕС: Финансиране за устойчив растеж ⁽⁹⁾,
- като взе предвид Европейския зелен пакт ⁽¹⁰⁾,

⁽¹⁾ ОВ L 295, 12.11.2010 г., стр. 23.⁽²⁾ ОВ L 182, 29.6.2013 г., стр. 19.⁽³⁾ ОВ L 330, 15.11.2014 г., стр. 1.⁽⁴⁾ ОВ L 130, 19.5.2017 г., стр. 1.⁽⁵⁾ ОВ L 132, 20.5.2017 г., стр. 1.⁽⁶⁾ ОВ L 305, 26.11.2019 г., стр. 17.⁽⁷⁾ ОВ L 317, 9.12.2019 г., стр. 1.⁽⁸⁾ ОВ L 198, 22.6.2020 г., стр. 13.⁽⁹⁾ COM(2018)0097.⁽¹⁰⁾ COM(2019)0640.

Сряда, 10 март 2021 г.

- като взе предвид Насоките на Комисията относно оповестяването на нефинансова информация (методика за оповестяването на нефинансова информация)⁽¹¹⁾ и Насоките на Комисията относно оповестяването на нефинансова информация: *Допълнение относно оповестяването на свързана с климата информация*⁽¹²⁾,
- като взе предвид своите резолюции от 25 октомври 2016 г. относно корпоративната отговорност при сериозни нарушения на правата на човека в трети държави⁽¹³⁾, от 27 април 2017 г. относно водещата инициатива на ЕС за сектора за производство на облекла⁽¹⁴⁾ и от 29 май 2018 г. относно устойчивото финансиране⁽¹⁵⁾,
- като взе предвид Парижкото споразумение, прието на 12 декември 2015 г. (наричано по-нататък „Парижкото споразумение“),
- като взе предвид Програмата на ООН за устойчиво развитие за периода до 2030 г., приета през 2015 г., и по-специално 17-те цели за устойчиво развитие (ЦУР),
- като взе предвид рамката на ООН от 2008 г. за бизнеса и правата на човека „Утвърждаване, спазване и правни средства за защита“,
- като взе предвид Ръководните принципи на ООН за бизнеса и правата на човека от 2011 г.⁽¹⁶⁾,
- като взе предвид Насоките на ОИСР за многонационалните предприятия⁽¹⁷⁾,
- като взе предвид Насоките на ОИСР за надлежна проверка за отговорно бизнес поведение⁽¹⁸⁾,
- като взе предвид Насоките на ОИСР по надлежната проверка за отговорни вериги за доставки в текстилния и обувния сектор⁽¹⁹⁾,
- като взе предвид Насоките на ОИСР по надлежната проверка за отговорни вериги за доставки на полезни изкопаеми от засегнати от конфликти и високорискови зони⁽²⁰⁾,
- като взе предвид насоките на ОИСР/ФАО за отговорни вериги за доставка на селскостопански продукти⁽²¹⁾,
- като взе предвид Насоките на ОИСР за надлежна проверка за отговорно бизнес поведение на институционалните инвеститори⁽²²⁾,
- като взе предвид Насоките на ОИСР за надлежна проверка за отговорно корпоративно кредитиране и поемане на емисии на ценни книжа⁽²³⁾,
- като взе предвид Декларацията на МОТ от 1998 г. относно основните принципи и права при работа и последващите действия⁽²⁴⁾,
- като взе предвид Тристранната декларация на МОТ от 2017 г. относно принципите за многонационалните предприятия и социалната политика⁽²⁵⁾,

⁽¹¹⁾ ОВ С 215, 5.7.2017 г., стр. 1.

⁽¹²⁾ ОВ С 209, 20.6.2019 г., стр. 1.

⁽¹³⁾ ОВ С 215, 19.6.2018 г., стр. 125.

⁽¹⁴⁾ ОВ С 298, 23.8.2018 г., стр. 100.

⁽¹⁵⁾ ОВ С 76, 9.3.2020 г., стр. 23.

⁽¹⁶⁾ https://www.ohchr.org/documents/publications/guidingprinciplesbusinesshr_en.pdf.

⁽¹⁷⁾ <http://mneguidelines.oecd.org/guidelines>.

⁽¹⁸⁾ <https://www.oecd.org/investment/due-diligence-guidance-for-responsible-business-conduct.htm>.

⁽¹⁹⁾ <http://www.oecd.org/industry/inv/mne/responsible-supply-chains-textile-garment-sector.htm>.

⁽²⁰⁾ <https://www.oecd.org/corporate/oecd-due-diligence-guidance-for-responsible-supply-chains-of-minerals-from-conflict-affected-and-high-risk-areas-9789264252479-en.htm>.

⁽²¹⁾ <https://www.oecd.org/daf/inv/investment-policy/rbc-agriculture-supply-chains.htm>.

⁽²²⁾ <https://www.oecd.org/investment/due-diligence-guidance-for-responsible-business-conduct.htm>.

⁽²³⁾ <https://www.oecd.org/investment/due-diligence-for-responsible-corporate-lending-and-securities-underwriting.htm#:~:text=Due%20Diligence%20for%20Responsible%20Corporate%20Lending%20and%20Securities%20Underwriting%20provides,risks%20associated%20with%20their%20clients>.

⁽²⁴⁾ <https://www.ilo.org/declaration/thedeclaration/textdeclaration/lang-en/index.htm>.

⁽²⁵⁾ https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/—ed_emp/—emp_ent/—multi/documents/publication/wcms_094386.pdf.

Сряда, 10 март 2021 г.

- като взе предвид изданието на ООН „Gender Dimensions of the Guiding Principles on Business and Human Rights“ (Свързани с пола измерения на ръководните принципи за бизнеса и правата на човека) ⁽²⁶⁾,
  - като взе предвид френския закон № 2017-399 относно задължението за бдителност на предприятията майки и поръчващите предприятия ⁽²⁷⁾,
  - като взе предвид нидерландския закон за въвеждане на задължение за полагане на грижа за предотвратяване на доставката на стоки и услуги, произведени с използване на детски труд ⁽²⁸⁾,
  - като взе предвид препоръка CM/Rec (2016) 3 на Комитета на министрите до държавите членки относно права на човека и бизнеса, приета от Комитета на министрите на 2 март 2016 г.,
  - като взе предвид проучването на Генералната дирекция по външни политики на Съюза от февруари 2019 г., озаглавено „Access to legal remedies for victims of corporate human rights abuses in third countries“ (Достъп до правни средства за защита за жертвите на корпоративно нарушаване на правата на човека в трети държави) ⁽²⁹⁾,
  - като взе предвид общите прегледи от Генералната дирекция за външни политики на Съюза от юни 2020 г., озаглавени „EU Human Rights Due Diligence Legislation: Monitoring, Enforcement and Access to Justice for Victims“ ⁽³⁰⁾ (Законодателство на ЕС за надлежна проверка за правата на човека: Наблюдение, правоприлагане и достъп до правосъдие за жертвите), и „Substantive Elements of Potential Legislation on Human Rights Due Diligence“ (Съществени елементи на възможното законодателство в областта на надлежната проверка за правата на човека“),
  - като взе предвид проучването, изготвено за Европейската комисия, озаглавено „Due Diligence requirements through the supply chain“ (Изисквания за комплексна проверка по веригата на доставка) ⁽³¹⁾,
  - като взе предвид проучването, изготвено за Европейската комисия, озаглавено „Directors’ duties and sustainable corporate governance“ (Задължения на директорите и устойчиво корпоративно управление) ⁽³²⁾,
  - като взе предвид документа „Права на детето и бизнес принципи“, разработен от УНИЦЕФ, „Глобалния договор на ООН“ и „Спасете децата“ ⁽³³⁾,
  - като взе предвид Плана за действие „Съюз на капиталовите пазари“ на Комисията (COM(2020)0590),
  - като взе предвид становището на Европейския икономически и социален комитет относно задължителната надлежна проверка,
  - като взе предвид членове 47 и 54 от своя Правилник за дейността,
  - като взе предвид становищата на комисията по външни работи, на комисията по международна търговия и на комисията по развитие,
  - като взе предвид доклада на комисията по правни въпроси (A9-0018/2021),
- A. като има предвид, че в членове 3 и 21 от Договора за Европейския съюз (ДЕС) се предвижда, че Съюзът, в отношенията си с останалата част от света, утвърждава и насърчава своите ценности и принципи, а именно принципите на правовата държава и зачитането на правата на човека, и допринася за устойчивото развитие на планетата, за солидарността, свободната и справедлива търговия, както и за стриктното спазване и развитието на международното право; като има предвид, че Съюзът насърчава по-конкретно устойчивото икономическо, социално и екологично развитие на развиващите се страни, с основна цел изкореняването на бедността; като има предвид, че Съюзът защита тези принципи и преследва тези цели при разработването и прилагането на външните аспекти на другите свои политики;

⁽²⁶⁾ https://www.ohchr.org/Documents/Issues/Business/Gender_Booklet_Final.pdf.

⁽²⁷⁾ Loi n° 2017-399 du 27 mars 2017 relative au devoir de vigilance des sociétés mères et des entreprises donneuses d'ordre, JORF n°0074 du 28 mars 2017.

⁽²⁸⁾ Wet van 24 oktober 2019 n. 401 houdende de invoering van een zorgplicht ter voorkoming van de levering van goederen en diensten die met behulp van kinderarbeid tot stand zijn gekomen (Wet zorgplicht kinderarbeid).

⁽²⁹⁾ Тематичен отдел на ЕП за външни отношения, PE 603.475 — февруари 2019 г.

⁽³⁰⁾ Тематичен отдел на ЕП за външни отношения, PE 603.505 — юни 2020 г.

⁽³¹⁾ Генерална дирекция „Правосъдие и потребители“, януари 2020 г.

⁽³²⁾ Генерална дирекция „Правосъдие и потребители“, юли 2020 г.

⁽³³⁾ <http://childrenandbusiness.org/>

Сряда, 10 март 2021 г.

- Б. като има предвид, че съгласно член 208, параграф 1 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС) Съюзът взема предвид целите на сътрудничеството за развитие при изпълнението на политиките, които биха могли да засегнат развиващите се страни;
- В. като има предвид, че глобализацията на икономическата дейност е утежила неблагоприятните последици от икономическите дейности върху правата на човека, включително върху социалните и трудовите права, околната среда и доброто управление на държавите; като има предвид, че често са налице нарушения на правата на човека на етапа на първичното производство, особено при снабдяването със суровини и при производството на продуктите;
- Г. като има предвид, че Хартата се прилага за цялото законодателство на Съюза и за националните органи при прилагането на правото на Съюза както в Съюза, така и в трети държави;
- Д. като има предвид, че ако надлежната проверка се прилага всеобхватно, в дългосрочен план предприятията ще имат полза от по-добро бизнес поведение с акцент върху предотвратяването, а не толкова върху отстраняването на вреди;
- Е. като има предвид, че се очаква бъдещото законодателство относно корпоративната надлежна проверка и корпоративната отчетност за европейските предприятия да има извънтериториално въздействие, което би засегнало социалното, икономическото и екологичното развитие на развиващите се държави и перспективите им за постигане на техните ЦУР; като има предвид, че това значително въздействие би могло да допринесе за реализирането на целите на политиката на Съюза в областта на развитието;
- Ж. като има предвид, че предприятията следва да зачитат правата на човека, в т.ч. обвързващите международни правила и основните права, залегнали в Хартата, околната среда и доброто управление и следва да не причиняват или да допринасят за причиняване на неблагоприятни въздействия в това отношение; като има предвид, че надлежната проверка следва да се основава на принципа за ненаанасяне на вреда; като има предвид, че в член 21 от ДЕС от Съюза се изисква да насърчава и укрепва универсалността и неделимостта на правата на човека и на основните свободи, защитени от Европейската конвенция за защита на правата на човека и основните свободи (ЕКПЧ) и от Хартата, за да гарантира устойчиво развитие и съгласуваност между външната си дейност и другите си политики; като има предвид, че Съветът на Европейския съюз признава, че зачитането на правата на човека от корпорациите в рамките на корпоративните операции и вериги за доставки е важно за постигането на целите на ООН за устойчиво развитие;
- З. като има предвид, че демокрацията, която защитава правата на човека и основните свободи, е единствената форма на управление, съвместима с устойчивото развитие; като има предвид, че корупцията и липсата на прозрачност подкопават в значителна степен правата на човека;
- И. като има предвид, че правото на ефективни правни средства за защита и на справедлив съдебен процес са основни права на човека, залегнали в член 8 от Всеобщата декларация за правата на човека, в член 2, параграф 3 от Международния пакт за граждански и политически права, както и в членове 6 и 13 от ЕКПЧ и член 47 от Хартата; като има предвид, че като част от своя ангажимент за насърчаване, защита и упражняване на правата на човека по света Съюзът следва да помага да се укрепват правата на жертвите на свързани със стопанската дейност нарушения и злоупотреби спрямо правата на човека, съставляващи престъпления в трети държави, в съответствие с директиви 2011/36/ЕС⁽³⁴⁾ и 2012/29/ЕС⁽³⁵⁾ на Европейския парламент и на Съвета;
- Й. като има предвид, че корупцията в контекста на съдебно производство може да има опустошителен ефект върху законното правораздаване и почтеността в съдебната власт, и по същество да нарушава правото на справедлив съдебен процес, правото на честен процес и правото на ефективна правна защита; като има предвид, че корупцията може да води до случаи на системно нарушаване на правата на човека в стопански контекст, например като пречи на достъпа на физическите лица до стоки и услуги или като оскъпява цената на тези стоки и услуги, които държавите са задължени да предоставят, за да изпълнят своите задължения в областта на правата на човека, като стимулира незаконното придобиване или присвояването на земя от страна на дружества, улеснява прането на пари или води до предоставяне на незаконни лицензи или концесии на дружества в добивния сектор;

⁽³⁴⁾ Директива 2011/36/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 5 април 2011 г. относно предотвратяването и борбата с трафика на хора и защитата на жертвите от него и за замяна на Рамково решение 2002/629/ПВР на Съвета (ОВ L 101, 15.4.2011 г., стр. 1).

⁽³⁵⁾ Директива 2012/29/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 25 октомври 2012 г. за установяване на минимални стандарти за правата, подкрепата и защитата на жертвите на престъпления и за замяна на Рамково решение 2001/220/ПВР на Съвета (ОВ L 315, 14.11.2012 г., стр. 57).

Сряда, 10 март 2021 г.

- К. като има предвид, че кризата с Covid-19 разкри някои от тежките недостатъци на световните вериги за създаване на стойност и лекотата, с която някои предприятия са в състояние да прехвърлят, както пряко, така и непряко, отрицателните въздействия от стопанската си дейност към други юрисдикции, и по-конкретно извън Съюза, без да бъдат подвеждани под отговорност; като има предвид, че Организацията за икономическо сътрудничество и развитие (ОИСР) доказва, че предприятията, които са предприели активни стъпки за справяне с рисковете от породената от COVID-19 криза по начин, който смекчава неблагоприятните въздействия върху работниците и веригите на доставки, развиват по-дългосрочна стойност и устойчивост, като подобряват своята жизнеспособност в краткосрочен план и перспективите си за възстановяване в средносрочен и дългосрочен план;
- Л. като има предвид, че следва да се подчертае значението на свободата на изразяване на мнение, свободата на сдружаване и свободата на мирни събрания, включително правото на учредяване и членство в синдикални организации, правото на колективно договаряне и стачни действия, както и правото на справедливо възнаграждение и достойни условия на труд, включително на здраве и безопасност на работното място;
- М. като има предвид, че според данни на МОТ по света има около 25 милиона жертви на принудителен труд, 152 милиона жертви на детски труд, 2,78 милиона смъртни случая поради свързани с работата заболявания на година и 374 милиона несмъртоносни трудови злополуки годишно; като има предвид, че МОТ е разработила няколко конвенции за защита на работниците, но те все още не се прилагат, особено по отношение на пазарите на труда в развиващите се страни;
- Н. като има предвид, че продължава експлоатацията и деградацията на хора в рамките на системи на принудителен труд и практики, подобни на робски труд, които засягат милиони хора и от които някои предприятия, публични и частни организации или индивиди са се възползвали в световен мащаб през 2019 г.; като има предвид, че положението, в което според преценките се намират 152 милиона деца, които се трудят, като 72 милиона от тях — при опасни условия, а много от тях биват принуждавани да работят чрез насилие, изнудване и други незаконни средства, е неприемливо и изключително тревожно; като има предвид, че предприятията имат специална отговорност да закрилят децата и да предотвратяват детския труд под каквато и да било форма;
- О. като има предвид, че основните трудови, социални и икономически права са залегнали в няколко международни договора и конвенции в областта на правата на човека, включително в Международния пакт за икономически, социални и културни права, основните трудови стандарти на МОТ, Европейската социална харта и Хартата на основните права на Европейския съюз; като има предвид, че правото на труд, на свободен избор на работно място и на възнаграждение, което да осигурява на работниците, служителите и техните семейства съществуване, подобаващо на човешкото достойнство, са основни права на човека, залегнали в член 23 от Всеобщата декларация за правата на човека; като има предвид, че неадекватните държавни инспекции на труда, ограниченото право на правна защита, прекомерната продължителност на работното време, възнагражденията на прага на бедността, разликата в заплащането на жените и мъжете и другите форми на дискриминация продължават да предизвикват сериозно безпокойство във все по-голям брой държави, по-специално в зоните за преработка на стоки за износ;
- П. като има предвид, че работната група на ООН по въпросите на бизнеса и правата на човека подчерта диференцираното и непропорционално въздействие на стопанските дейности върху жените и момичетата и заяви, че надлежната проверка за правата на човека следва да обхваща както действителното, така и потенциалното въздействие върху правата на жените;
- Р. като има предвид изявлението на специалния докладчик на ООН за правата на човека и околната среда, че правото на живот, здраве, храна, вода и развитие, както и правото на безопасна, чиста, здравословна и устойчива околна среда са необходими за пълноценното упражняване на правата на човека; като има предвид, че специалният докладчик подчерта също така, че загубата на биологично разнообразие подкопава пълното упражняване на правата на човека и че държавите следва да приемат регулаторни норми относно вредите за биологичното разнообразие, причинявани както от частни субекти, така и от правителствени агенции; като има предвид, че Общото събрание на ООН признава в своята Резолюция 64/292 правото на безопасна и чиста питейна вода и санитарно-хигиенни условия за право на човека; като има предвид, че тези права следва да бъдат обхванати от всяко възможно законодателство;
- С. като има предвид, че като цяло предприятията имат доста ограничена представа за въздействието, което техните дейности и вериги за доставки оказват върху правата на децата, а също и за потенциалните преобразяващи последици, които те могат да имат върху децата;

Сряда, 10 март 2021 г.

- Т. като има предвид, че Върховният комисар на ООН по правата на човека и Съветът по правата на човека на ООН заявиха, че изменението на климата оказва отрицателно въздействие върху пълното и ефективно упражняване на правата на човека; като има предвид, че държавите са задължени да зачитат правата на човека при справянето с неблагоприятните последици от изменението на климата; като има предвид, че всяко законодателство в областта на корпоративната надлежна проверка трябва да бъде в съответствие с Парижкото споразумение;
- У. като има предвид, че системната корупция нарушава принципите на прозрачност, отчетност и недискриминация, което има сериозни последици за ефективното упражняване на правата на човека; като има предвид, че Конвенцията на ОИСР за борба с подкупването на чужди длъжностни лица в международните търговски сделки и Конвенцията на ООН срещу корупцията задължават държавите членки да прилагат ефективни практики за предотвратяване на корупцията; като има предвид, че разпоредбите на Конвенцията на Организацията на обединените нации срещу корупцията следва да съставляват част от предвидените в законодателството задължения за надлежна проверка;
- Ф. като има предвид, че тази тревожна ситуация подчерта спешната необходимост от това предприятията да реагират по-адекватно и по-отговорно и от тях да се търси отчетност за неблагоприятните въздействия, които причиняват, за които допринасят или с които са пряко свързани, и предизвика дебат относно начините това да бъде постигнато, като същевременно подчерта необходимостта от пропорционален и хармонизиран подход на равнището на Съюза към тези въпроси, което е необходимо и за постигането на ЦУР на ООН;
- Х. като има предвид, че според Върховния комисар на ООН по правата на човека голям брой защитници на правата на човека са под заплаха поради това, че са изразили загриженост от неблагоприятното въздействие на стопанските дейности върху правата на човека;
- Ц. като има предвид, че този дебат доведе, наред с другото, до приемането на рамки и стандарти за надлежна проверка в рамките на Обединените нации, Съвета на Европа, ОИСР и МОТ; като има предвид, че тези стандарти обаче са доброволни и следователно са въведени в ограничена степен; като има предвид, че законодателството на Съюза следва постепенно и конструктивно да се облекчи на тези рамки и стандарти; като има предвид, че Съюзът и държавите членки следва да подкрепят и да вземат участие в продължаващите преговори за създаване на правно обвързващ инструмент на ООН за транснационалните корпорации и други стопански предприятия във връзка с правата на човека, а Съветът следва да възложи на Комисията да бъде активно ангажирана в тези продължаващи преговори;
- Ч. като има предвид, че според проучване на Комисията само 37 % от бизнес респондентите понастоящем извършват надлежна проверка в областта на околната среда и правата на човека;
- Ш. като има предвид, че някои държави членки, като Франция и Нидерландия, са приели законодателство за подобряване на корпоративната отчетност и са въвели задължителни рамки за надлежна проверка; като има предвид, че понастоящем други държави членки обмислят приемането на такова законодателство, като например Германия, Австрия, Швеция, Финландия, Дания и Люксембург; като има предвид, че липсата в целия Съюз на съвместен подход по този въпрос може да доведе до по-ограничена правна сигурност по отношение на прерогативите за стопанската дейност и дисбалансите в лоялната конкуренция, което от своя страна би поставило в неизгодно положение предприятията, действащи проактивно по социалните и екологичните въпроси; като има предвид, че липсата на хармонизация на законодателството в областта на корпоративната надлежна проверка излага на риск еднакви условия на конкуренция на предприятията, които извършват дейности в Съюза;
- Щ. като има предвид, че Съюзът вече е приел законодателство за надлежна проверка за конкретни сектори, например Регламента относно полезните изкопаеми от засегнати от конфликти зони, Регламента относно дървения материал, Регламента за прилагане на законодателството в областта на горите, управлението и търговията (FLEGT) и Регламента за борба с изтезанията; като има предвид, че тези законодателни актове се превърнаха в еталон за целенасочено обвързващо законодателство за надлежна проверка на веригата на доставки; като има предвид, че бъдещото законодателство на Съюза следва да подкрепя предприятията при управлението и изпълнението на техните корпоративни отговорности и да бъде изцяло приведено в съответствие с всички съществуващи секторни задължения за надлежна проверка и докладване, като например Директивата относно оповестяването на нефинансова информация, а също така съгласувано със съответното национално законодателство, за да се избегне дублиране;
- АА. като има предвид, че Комисията е предложила да разработи всеобхватна стратегия за сектора за производство на облекла като част от новия план за действие за кръгова икономика, която чрез включване на единен набор от стандарти относно надлежната проверка и социалната отговорност може да бъде още един пример за интегриране на по-подробен подход за конкретен сектор; като има предвид, че Комисията следва да предложи допълнително специфично за отделните сектори законодателство на Съюза за задължителна надлежна проверка, например за сектори, които създават риск за горите и екосистемите, и сектора за производство на облекла;

Сряда, 10 март 2021 г.

1. счита, че стандартите за доброволна надлежна проверка са ограничени и не са постигнали значителен напредък в предотвратяването на вредите върху правата на човека и върху околната среда, нито в гарантирането на достъп до правосъдие; счита, че Съюзът следва спешно да приеме обвързващи изисквания към предприятията за установяване, оценяване, предотвратяване, прекратяване, смекчаване, наблюдение, оповестяване, отчитане, разглеждане и отстраняване на потенциални и/или действителни неблагоприятни въздействия за правата на човека, за околната среда и за управлението по цялата им верига за създаване на стойност; счита, че това би било от полза за заинтересованите лица, както и за предприятията по отношение на хармонизацията, правната сигурност, еднаквите условия на конкуренция и смекчаването на несправедливите конкурентни предимства на трети държави, произтичащи от по-ниските стандарти за защита, както и от социалния и екологичния дмпинг в международната търговия; подчертава, че това би утвърдило репутацията на предприятията от Съюза и на самия Съюз като определящи стандартите; подчертава доказаните ползи за предприятията от наличието на ефективни практики за отговорно бизнес поведение, които включват по-добро управление на риска, по-ниски разходи за капитал, по-добри финансови резултати като цяло, както и повишена конкурентоспособност; изразява убеждение, че надлежната проверка повишава сигурността и прозрачността по отношение на практиките за доставка на предприятия, които се снабдяват от държави извън Съюза, и ще спомогне за защитата на интересите на потребителите, като гарантира качеството и надеждността на продуктите, и следва да доведе до по-отговорни практики за покупки и дългосрочни отношения на предприятията с доставчиците; подчертава, че рамката следва да се основава на задължение за предприятията да предприемат всички пропорционални и съизмерими мерки и да полагат усилия в рамките на своите възможности;
2. подчертава, че макар предприятията да са задължени да зачитат правата на човека и околната среда, то отговорността за защитата на тези права и на околната среда се носи от държавите и правителствата — и тази отговорност не следва да се прехвърля на частни субекти; припомня, че надлежната проверка е най-вече превантивен механизъм и че предприятията следва да бъдат задължени преди всичко да предприемат всички пропорционални и съизмерими мерки и да полагат, в рамките на своите възможности, усилия за установяване на рисковете и неблагоприятните въздействия и за приемане на политики и мерки за тяхното преодоляване;
3. призовава Комисията да включва винаги в своите външнополитически дейности, включително в търговските и инвестиционните споразумения, разпоредби и обсъждания относно защитата на правата на човека;
4. приканва Комисията да извърши задълбочен преглед на предприятията, установени в Синдзян, които изнасят продукти към Съюза, за да установи евентуални нарушения на правата на човека, по-специално такива, свързани с репресиите срещу уйгурите;
5. припомня, че пълноценното упражняване на правата на човека, включително правото на живот, здраве, храна и вода, зависи от опазването на биологичното разнообразие, което е в основата на екосистемните услуги, с които благосъстоянието на човека е неразривно свързано;
6. отбелязва, че поради пандемията от COVID-19 малките и средните предприятия се намират в трудна ситуация; счита, че предоставянето на подкрепа и създаването на благоприятна пазарна среда са ключови цели на Съюза;
7. подчертава, че нарушенията на правата на човека и на социалните и екологичните стандарти могат да бъдат резултат от собствената дейност на дадено предприятие или от дейността на лица, с които то поддържа стопански отношения и които се намират под негов надзор, по цялата му верига на създаване на стойност; поради това подчертава, че надлежната проверка следва да обхваща цялата верига за създаване на стойност, но също така да включва и политика на приоритизиране; припомня, че всички права на човека са всеобщи, неделими, взаимозависими и взаимосвързани и следва да бъдат насърчавани и зачитани по справедлив, равноправен и недискриминационен начин;
8. призовава за засилване на проследимостта на веригата на доставки въз основа на правилата за произход в Митническия кодекс на Съюза; отбелязва, че политиката на Съюза в областта на правата на човека и бъдещите изисквания за корпоративна надлежна проверка, приети в резултат на законодателно предложение на Комисията, следва да бъдат взети предвид при провеждането на търговската политика на Съюза, включително във връзка с ратифицирането на търговските и инвестиционните споразумения, и следва да обхващат търговията с всички търговски партньори, а не само с тези, с които Съюзът е сключил споразумение за свободна търговия; подчертава, че търговските инструменти на Съюза следва да включват солидни механизми за прилагане, като например оттегляне на преференциалния достъп в случай на неизпълнение на задълженията;
9. счита, че обхватът на всяка бъдеща задължителна рамка за надлежна проверка на Съюза следва да бъде широк и да обхваща всички големи предприятия, за които се прилага правото на държава членка или са установени на територията на Съюза, включително онези, които предоставят финансови продукти и услуги, независимо от техния сектор на дейност и от това дали са притежавани или контролирани от публични субекти, както и всички малки и средни предприятия, регистрирани за борсова търговия, и всички високорискови малки и средни предприятия; счита, че рамката следва да обхваща и предприятия, които са установени извън Съюза, но са активни на вътрешния пазар;

Сряда, 10 март 2021 г.

10. изразява убеждение, че изпълнението на задълженията за надлежна проверка следва да бъде условие за достъп до вътрешния пазар и че от операторите следва да се изисква да намират и предоставят доказателства, чрез извършване на надлежна проверка, че продуктите, които пускат на вътрешния пазар, са в съответствие с критериите за екологичните права и правата на човека, определени в бъдещото законодателство за надлежната проверка; призовава за допълнителни мерки, като например забрана на вноса на продукти, свързани със сериозни нарушения на правата на човека, като например принудителен труд или детски труд; подчертава колко е важно целта за борба с принудителния труд и с детския труд да бъде включена в главите за търговията и устойчивото развитие от търговските споразумения на Съюза;

11. счита, че някои предприятия, и по-конкретно малките и средните предприятия, регистрирани за борсова търговия, и високорисковите малки и средни предприятия, може да се нуждаят от по-малко обстойни и формализирани процедури за надлежна проверка, както и че при един пропорционален подход следва да се вземат предвид, наред с други елементи, секторът на дейност, размерът на предприятието, сериозността и вероятността от рискове, свързани с правата на човека, управлението и околната среда, присъщи за операциите му, и контекстът на неговите операции, включително географския контекст, неговият бизнес модел, позицията му във веригите за създаване на стойност и естеството на неговите продукти и услуги; призовава за предоставяне на специфична техническа помощ на предприятията от Съюза, особено на малките и средните предприятия, с цел те да могат да спазват изискванията за надлежна проверка;

12. подчертава, че стратегиите за надлежна проверка следва да бъдат приведени в съответствие с ЦУР и с целите на политиката на Съюза в областта на правата на човека и околната среда, включително с Европейския зелен пакт и с ангажиментите за намаляване на емисиите на парникови газове в ЕС с поне 55 % до 2030 г., както и с международната политика на ЕС, по-специално с Конвенцията за биологичното разнообразие и с Парижкото споразумение и неговите цели за задържане на покачването на средната температура в световен мащаб до значително под 2 °C над равнищата от преиндустриалния период и за продължаване на усилията за ограничаване на покачването на температурата до 1,5 °C над равнищата от преиндустриалния период; изисква от Комисията да разработи, със значимото участие на съответните органи, служби и агенции на Съюза, набор от насоки за надлежна проверка, включително специфични за сектора насоки, относно начините за спазване на съществуващите и бъдещите задължителни правни инструменти на Съюза и на международните задължителни правни инструменти и да бъде в съответствие с доброволните рамки за надлежна проверка, включително съгласувани методологии и ясни показатели за измерване на въздействието и напредъка в областта на правата на човека, околната среда и доброто управление, и отново заявява, че подобни насоки биха били особено полезни за малките и средните предприятия;

13. отбелязва, че сертифицираните промишлени схеми предлагат на малките и средните предприятия възможности за ефективно обединяване и споделяне на отговорностите; подчертава обаче, че разчитането на сертифицирани промишлени схеми не изключва възможността дадено предприятие да бъде в нарушение на задълженията си за надлежна проверка, нито да бъде подведено под отговорност в съответствие с националното право; отбелязва, че сертифицираните промишлени схеми трябва да се оценяват, признават и проверяват от Комисията;

14. призовава Комисията в бъдещото законодателство да спазва принципа за „съгласуваност на политиките за развитие“, залегнал в член 208 от ДФЕС; подчертава, че е важно да се минимизират възможните противоречия и да се създадат полезни взаимодействия с политиката на сътрудничество за развитие в полза на развиващите се страни, както и да се повиши ефективността на сътрудничеството за развитие; счита, че на практика това означава активно включване на генерална дирекция „Международно сътрудничество и развитие“ на Комисията в текущата законодателна работа и извършване на цялостна оценка на въздействието на съответното бъдещо законодателство на Съюза върху развиващите се страни от икономическа, социална и екологична гледна точка, както и от перспективата за правата на човека, в съответствие с насоките за по-добро регулиране⁽³⁶⁾ и инструмент № 34 от инструментариума за по-добро регулиране⁽³⁷⁾; отбелязва, че резултатите от тази оценка следва да послужат като основа за изготвянето на бъдещото законодателно предложение;

15. подчертава, че взаимното допълване и координацията с политиката, инструментите и участниците в областта на сътрудничеството за развитие са от решаващо значение и че следователно бъдещото законодателство на Съюза следва да предвижда някои разпоредби в това отношение;

16. подчертава, че задълженията за надлежна проверка следва да бъдат внимателно проектирани, така че да представляват постоянен и динамичен процес, а не дейност, която се отчита проформа, и че стратегиите за надлежна проверка следва да съответстват на динамичния характер на неблагоприятните въздействия; счита, че тези стратегии следва да обхващат всяко реално или потенциално неблагоприятно въздействие върху правата на човека, околната среда или доброто управление, въпреки че тежестта и вероятността на неблагоприятните въздействия следва да се вземе предвид в контекста на политика за

⁽³⁶⁾ SWD(2017)0350.

⁽³⁷⁾ https://ec.europa.eu/info/files/better-regulation-toolbox-34_en

Сряда, 10 март 2021 г.

определяне на приоритети; счита, че съгласно принципа на пропорционалност е важно съществуващите инструменти и рамки да се приведат в съответствие във възможно най-голяма степен; подчертава необходимостта Комисията да извърши солидна оценка на въздействието, за да определи видовете потенциални или реални неблагоприятни въздействия, да проучи последиците за еднаквите условия на конкуренция на европейско и световно равнище, включително административната тежест за предприятията и положителните последици за правата на човека, околната среда и доброто управление, и да разработи правила, които повишават конкурентоспособността, защитата на заинтересованите лица и на околната среда и са функционални и приложими за всички участници на вътрешния пазар, включително високорисковите и регистрираните за борсова търговия малки и средни предприятия; подчертава, че тази оценка на въздействието следва също така да разгледа последиците от бъдещата директива по отношение на глобални промени във веригите за създаване на стойност с внимание към засегнатите физически лица и предприятията, както и последиците по отношение на сравнителните предимства на развиващите се партньорски държави;

17. подчертава, че всеобхватните изисквания за прозрачност са ключов елемент на законодателството за задължителната надлежна проверка; отбелязва, че по-добрите информация и прозрачност предоставят на доставчиците и производителите по-добър контрол и разбиране за веригите им на доставка и повишават капацитета за мониторинг на заинтересованите лица и на потребителите, а също така и общественото доверие в производството; подчертава в тази връзка, че бъдещото законодателство за надлежна проверка следва да взема под внимание цифровите решения за улесняване на обществения достъп до информация и за свеждане до минимум на бюрократичните тежести;

18. отбелязва, че надлежната проверка също така изисква измерване на ефективността на процесите и мерките чрез подходящи одити и съобщаване на резултатите, включително периодично изготвяне на публични доклади за оценка на процесите на надлежна проверка на предприятията и резултатите от тях в стандартизиран формат, основан на адекватна и съгласувана рамка за докладване; препоръчва докладите да бъдат леснодостъпни и да се предоставят на разположение по-специално на засегнатите и потенциално засегнатите лица; заявява, че изискванията за оповестяване следва да вземат предвид политиката в областта на конкуренцията и законния интерес да се защитава вътрешното ноу-хау на предприятието и не следва да водят до непропорционални пречки или финансова тежест за предприятията;

19. подчертава, че ефективната надлежна проверка изисква предприятията да провеждат добросъвестно ефективни, съдържателни и информирани дискусии със съответните заинтересовани лица; подчертава, че рамката на Съюза за надлежна проверка следва да гарантира участието на профсъюзите и представителите на работниците на равнището на Съюза, както и на национално и на световно равнище, в изготвянето и изпълнението на стратегията за надлежна проверка; подчертава, че процедурите за ангажиране на заинтересованите лица трябва да гарантират безопасността и защитата на физическата и правната неприкосновеност на заинтересованите лица;

20. подчертава, че е важно да се работи в дух на реципрочност с търговските партньори, за да се гарантира, че надлежната проверка предизвиква промяна; подчертава значението на съпътстващите мерки и проекти за улесняване на изпълнението на споразуменията за свободна търговия на Съюза и призовава за създаване на силна връзка между подобни мерки и хоризонталното законодателство за надлежната проверка; поради това изисква финансовите инструменти, като например помощта за търговията, да се използват за насърчване и подкрепа на възприемането на отговорно бизнес поведение в държавите партньори, включително техническа подкрепа за обучение в областта на надлежната проверка, механизми за проследяване и въвеждане на насочени към износа реформи в държавите партньори; подчертава във връзка с това необходимостта от насърчване на доброто управление;

21. изисква търговските инструменти да бъдат свързани с мониторинга на прилагането на бъдещото законодателство за надлежната проверка от страна на предприятията на Съюза, осъществяващи дейност извън ЕС, а делегациите на Съюза да бъдат включени активно в този мониторинг, включително чрез провеждане на съдържателна размяна на мнения с притежателите на права, местните общности, търговските камари и националните институции за защита на правата на човека, представителите на гражданското общество и синдикалните организации и чрез подкрепянето им; призовава Комисията да си сътрудничи с търговските камари и националните институции за защита на правата на човека в държавите членки при осигуряването на онлайн инструменти и информация, за да подкрепи прилагането на бъдещото законодателство за надлежната проверка;

22. отбелязва, че координацията на секторно равнище би могла да подобри съгласуваността и ефективността на усилията за надлежна проверка, да позволи споделянето на най-добри практики и да допринесе за изравняване на условията на конкуренция;

23. счита, че с оглед на правоприлагането във връзка с надлежната проверка държавите членки следва да създадат или да определят национални органи, които да споделят най-добри практики, да извършват разследвания, да упражняват надзор и да налагат санкции, като се вземат предвид тежестта и многократният характер на нарушенията; подчертава, че на такива органи трябва да бъдат предоставени достатъчно ресурси и правомощия, за да изпълнят мисията си; счита, че Комисията следва да създаде европейска мрежа за надлежна проверка, която да отговаря съвместно с националните компетентни органи за координацията и сближаването на практиките на регулиране, разследване, правоприлагане и надзор и за споделянето на

Сряда, 10 март 2021 г.

информация и която да наблюдава изпълнението от страна на националните компетентни органи; счита, че държавите членки и Комисията следва да гарантират, че предприятията публикуват своите стратегии за надлежна проверка на публично достъпна и централизирана платформа под надзора на националните компетентни органи;

24. подчертава, че всеобхватните изисквания за прозрачност са ключов елемент на законодателството за задължителната надлежна проверка; отбелязва, че засилената информация и прозрачност предоставят на доставчиците и производителите по-добър контрол и разбиране за веригите им на доставка и повишават общественото доверие в производството; подчертава във връзка с това, че бъдещото законодателство за надлежната проверка следва да се съсредоточи върху цифровите решения с цел свеждане до минимум на бюрократичната тежест, и призовава Комисията да проучи нови технологични решения в подкрепа на създаването и подобряването на проследимостта в световните вериги на доставка; припомня, че устойчивата технология на блоковите вериги може да допринесе за постигането на тази цел;

25. счита, че механизмите за подаване на жалби на равнището на предприятията могат да осигурят ефективна защита на ранен етап, при условие че са законни, достъпни, предвидими, справедливи, прозрачни, съвместими с правата на човека, основани на ангажираност и диалог и осигуряват защита срещу ответни действия с цел отмъщение; счита, че такива частни механизми трябва да се съчетаят правилно със съдебни механизми, за да се гарантира най-висока защита на основните права, включително правото на справедлив процес; подчертава, че такива механизми следва да не накърняват никога правото на жертвата да подава жалба пред компетентните органи или да търси справедливост пред съд; предлага съдебните органи да могат да предприемат действия по жалби от трети страни, подадени по безопасни и достъпни канали без заплахата от репресии;

26. приветства съобщението, че предложението на Комисията ще включва режим на отговорност, и счита, че за да се даде възможност на жертвите да получат ефективни правни средства за защита, предприятията следва да бъдат подведени под отговорност в съответствие с националното право за вредите, които предприятията под техен контрол са причинили или за които са допринесли чрез действия или бездействия, когато последните са извършили нарушения на правата на човека или са причинили вреди на околната среда, освен ако предприятието може да докаже, че е действало с дължимата грижа в съответствие със задълженията си за надлежна проверка и е взело всички разумни мерки за предотвратяване на такива вреди; подчертава, че времевите ограничения, трудностите пред достъпа до доказателства, както и неравенството между половете, уязвимостта и маргинализацията могат да съставляват сериозни практически и процесуални пречки пред жертвите на нарушения на правата на човека в трети държави, които накърняват достъпа им до ефективни правни средства за защита; подчертава значението на ефективния достъп до правни средства за защита без страх от ответни действия с цел отмъщение и в съответствие с равенството между половете и за лица в уязвимо положение, както е предвидено в член 13 от Конвенцията за правата на хората с увреждания; припомня, че член 47 от Хартата изисква от държавите членки да предоставят правна помощ на лицата, които не разполагат с достатъчно средства, доколкото тази помощ е необходима, за да се гарантира реален достъп до правосъдие;

27. отбелязва, че проследимостта на предприятията във веригата за създаване на стойност може да бъде трудна; призовава Комисията да извърши оценка и да предложи инструменти с цел да се помогне на предприятията при проследимостта на техните вериги за създаване на стойност; подчертава, че цифровите технологии биха могли да подпомогнат предприятията при надлежната им проверка на веригите на стойността и да намалят разходите; счита, че целта на Съюза в областта на иновациите следва да бъде свързана с насърчване на правата на човека и устойчиво управление съгласно бъдещите изисквания за надлежна проверка;

28. счита, че извършването на надлежна проверка не следва автоматично да освобождава предприятията от отговорност за вредите, които са причинили или за които са допринесли; освен това счита обаче, че наличието на строг и ефективен процес на надлежна проверка може да помогне на предприятията да избягват причиняването на вреди; освен това счита, че законодателството за надлежна проверка следва да се прилага, без да се засягат други приложими рамки за отговорност на подизпълнителите, командироването или веригата на доставки, установени на национално, европейско и международно равнище, включително солидарна отговорност в рамките на веригите за подизпълнение;

29. подчертава, че жертвите на свързани със стопанската дейност неблагоприятни последици често не са защитени в достатъчна степен от правото на държавата, в която е причинена вредата; във връзка с това счита, че съответните разпоредби на бъдещата директива следва да считат за особени повелителни норми в съответствие с член 16 от Регламент (ЕО) № 864/2007 на Европейския парламент и на Съвета от 11 юли 2007 г. относно приложимото право към извъндоговорни задължения („Рим II“) ⁽³⁸⁾;

30. призовава Комисията да предложи мандат за преговори за конструктивно участие на Съюза в преговорите за международен правнообвързващ инструмент на ООН за регулиране на дейностите на транснационалните корпорации и други предприятия в международното право относно правата на човека;

⁽³⁸⁾ ОВ L 199, 31.7.2007 г., стр. 40.

Сряда, 10 март 2021 г.

31. препоръчва подкрепата на Комисията във връзка с принципите на правова държава, доброто управление и достъпа до правосъдие в трети държави да отдава приоритет, когато това е целесъобразно, на изграждането на капацитет на местните органи в областите, които се уреждат от бъдещото законодателство;
  32. изисква от Комисията да представи своевременно законодателно предложение относно задължителната надлежна проверка на веригите на доставки, следвайки препоръките, изложени в приложението към настоящата резолюция; счита, че без да се засягат подробните аспекти на бъдещото законодателно предложение, член 50, член 83, параграф 2 и член 114 от ДФЕС следва да бъдат избрани като правни основания за предложението;
  33. счита, че поисканото предложение не поражда финансови последици за общия бюджет на Съюза;
  34. възлага на своя председател да предаде настоящата резолюция и придружаващите я препоръки на Комисията и на Съвета, както и на правителствата и националните парламенти на държавите членки.
-

Сряда, 10 март 2021 г.

ПРИЛОЖЕНИЕ КЪМ РЕЗОЛЮЦИЯТА:

ПРЕПОРЪКИ ОТНОСНО СЪДЪРЖАНИЕТО НА ИСКАНОТО ПРЕДЛОЖЕНИЕ

ПРЕПОРЪКИ ЗА ИЗГОТВЯНЕ НА ДИРЕКТИВА НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА ОТНОСНО КОРПОРАТИВНАТА НАДЛЕЖНА ПРОВЕРКА И КОРПОРАТИВНАТА ОТЧЕТНОСТ

ТЕКСТ НА ИСКАНОТО ПРЕДЛОЖЕНИЕ

Директива на Европейския парламент и на Съвета относно корпоративната надлежна проверка и корпоративната отчетност

ЕВРОПЕЙСКИЯТ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взеха предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 50, член 83, параграф 2 и член 114 от него,

като взеха предвид предложението на Европейската комисия,

след предаване на проекта на законодателния акт на националните парламенти,

като взеха предвид становището на Европейския икономически и социален комитет ⁽¹⁾,

в съответствие с обикновената законодателна процедура,

като имат предвид, че:

- (1) Осъзнаването на отговорността на предприятията по отношение на неблагоприятните въздействия на веригите им за създаване на стойност върху правата на човека придоби голямо значение през 90-те години на миналия век, когато във връзка с новите практики на изнасяне на производството на облекло и обувки към държави с по-ниски разходи вниманието се насочи към лошите условия на труд, при които бяха принудени да работят много работници, включително деца, в световните вериги за създаване на стойност. В същото време много предприятия за добив на нефт, газ и полезни изкопаеми, както и такива от хранително-вкусовата промишленост се насочваха към все по-отдалечени райони, което често беше свързано с разселване на коренното население без предварително допитване или подходящо обезщетение.
- (2) Вследствие на нарастващия брой доказателства за нарушения на правата на човека и за влошаване на състоянието на околната среда се засилил загрижеността относно гарантирането на спазването на правата на човека от страна на предприятията и гарантирането на достъп до правосъдие за жертвите, по-специално когато веригите за създаване на стойност на някои предприятия навлязоха в държави със слаби правни системи и правоприлагане, и относно търсенето на отговорност от предприятията в съответствие с националното право за причиняването на вреда или за допринасяне за причиняването на вреда. Във връзка с това през 2008 г. Съветът на Организацията на обединените нации (ООН) по правата на човека приветства единодушно рамката „Утвърждаване, спазване и правни средства за защита“. Тази рамка се основава на три стълба: отговорността на държавата да осигурява защита от нарушения на правата на човека от страна на трети лица, включително предприятия, чрез подходящи политики, разпоредби и съдебни решения; корпоративната отговорност за зачитане на правата на човека, което означава полагане на дължимата грижа, за да се избягва нарушаване на правата на други лица и да се противодейства на неблагоприятните въздействия, които възникват; и по-голям достъп на жертвите до ефективни средства за защита — както съдебни, така и извънсъдебни.
- (3) Тази рамка беше последвана от одобрението на Съвета на ООН по правата на човека през 2011 г. на „Ръководни принципи на ООН за бизнеса и правата на човека“ (наричани по-нататък „Ръководни принципи на ООН“). С Ръководните принципи на ООН се въведе първият световен стандарт за „надлежна проверка“ и се предвиди необвързваща рамка, съгласно която предприятията да упражняват на практика своята отговорност за спазване на правата на човека. Впоследствие други международни организации разработиха стандарти за надлежна проверка въз основа на Ръководните принципи на ООН. Насоките на Организацията за икономическо сътрудничество и развитие (ОИСР) от 2011 г. за многонационалните предприятия се позовават обширно на надлежната проверка, а ОИСР разработи насоки в помощ на предприятията при извършването на надлежна проверка в конкретни сектори и вериги на доставки. През 2016 г. Комитетът на министрите на Съвета на Европа прие препоръка към държавите членки относно правата на човека и бизнеса, в която призова държавите членки да приемат законодателни и други мерки, за

⁽¹⁾ ОВ ...

Сряда, 10 март 2021 г.

да гарантират, че нарушенията на правата на човека по веригата за създаване на стойност на дадено предприятие поражда гражданска, административна и наказателна отговорност пред европейските съдилища. През 2018 г. ОИСР прие общи Насоки за надлежна проверка за отговорно бизнес поведение. Също и Международната организация на труда (МОТ) прие през 2017 г. тространна декларация относно принципите за многонационалните предприятия и социалната политика, в която предприятията се насърчават да въведат механизми за надлежна проверка, за да установяват, предотвратяват и смекчават действителното и потенциалното неблагоприятно въздействие на своята дейност върху международно признатите права на човека и да отчитат начините за противодействие на това въздействие. Глобалният договор на ООН от 2012 г., „Спасете децата“ и „Права на детето и бизнес принципи“ на УНИЦЕФ определят ключови съображения за правата на децата, свързани с неблагоприятното въздействие на бизнеса, а УНИЦЕФ разработи поредица от документи с насоки в подкрепа на надлежната проверка на предприятията и децата. Общ коментар № 16 на Комитета на ООН по правата на детето от 2013 г. определя обширен набор от задължения на държавата по отношение на въздействието на стопанския сектор върху правата на децата, включително държавите да изискват от предприятията предприемане на надлежна проверка на правата на детето.

- (4) Следователно предприятията разполагат понастоящем със значителен брой международни инструменти за надлежна проверка, които могат да им помогнат да упражняват своята отговорност за спазване на правата на човека. Макар тези инструменти да са от голямо значение за предприятията, които приемат задължението си за спазване на правата на човека сериозно, доброволният им характер може да попречи на ефективността им и тяхното въздействие се оказва ограничено, тъй като само ограничен брой предприятия прилагат доброволно надлежната проверка на правата на човека по отношение на своята дейност и дейностите на своите стопански партньори. Това положение се изостря, тъй като много предприятия се съсредоточават прекомерно върху извличането на максимални печалби за кратко време.
- (5) Съществуващите международни инструменти за надлежна проверка не успяха да предоставят на жертвите на неблагоприятно въздействие върху правата на човека и околната среда достъп до правосъдие и правни средства за защита поради своя извънсъдебен и доброволен характер. Основното задължение за защита на правата на човека и осигуряване на достъп до правосъдие е на държавите, а липсата на публични съдебни механизми, които да подведат предприятията под отговорност за вреди, настъпили във веригите им за създаване на стойност, не следва и не може да се компенсира адекватно чрез разработване на частни оперативни механизми за подаване на жалби. Като има предвид, че подобни механизми са полезни при осигуряване на спешна помощ и бързо обезщетение на малки вреди, те следва да бъдат регулирани строго от публичните органи и да не накърняват правото на жертвите на достъп до правосъдие и правото на справедлив процес пред публичните съдилища.
- (6) Съюзът прие задължителни рамки за надлежна проверка в много конкретни области, за да се бори с вредни за интересите на Съюза или на неговите държави членки области, като например финансирането на тероризма или обезлесяването. През 2010 г. Съюзът прие Регламент (ЕС) № 995/2010 на Европейския парламент и на Съвета⁽²⁾, който задължава операторите, които пускат на вътрешния пазар дървен материал и изделия от дървен материал, да спазват изискванията за надлежна проверка и изисква от търговците във веригата на доставки да предоставят основна информация относно своите доставчици и купувачи, за да се подобрят възможностите за проследяване на дървения материал и изделията от дървен материал. С Регламент (ЕС) 2017/821 на Европейския парламент и на Съвета⁽³⁾ се създава система на Съюза за надлежна проверка на веригата на доставки с цел да се ограничат възможностите въоръжени групировки, терористични групи и/или сили за сигурност да търгуват с калай, тантал и волфрам, с рудите на тези метали и със злато.
- (7) С Директива 2014/95/ЕС на Европейския парламент и на Съвета⁽⁴⁾ беше възприет различен, по-общ и допълващ подход, основан на прозрачност и устойчивост, който налага на предприятията с повече от 500 служители задължението да докладват за провежданите от тях политики във връзка с екологичните и социалните въпроси, въпросите, свързани със служителите, борбата с корупцията и подкупите, както и зачитането на правата на човека, включително надлежната проверка.
- (8) В някои държави членки необходимостта от това да се повиши способността на предприятията да откликват в по-голяма степен на опасенията, свързани с правата на човека, околната среда и доброто управление, доведе до приемането на национално законодателство за надлежна проверка. В Нидерландия Закон за надлежна проверка на детския труд изисква от предприятията, които извършват дейност на нидерландския пазар, да следят за наличието на

(2) Регламент (ЕС) № 995/2010 на Европейския парламент и на Съвета от 20 октомври 2010 г. за определяне на задълженията на операторите, които пускат на пазара дървен материал и изделия от дървен материал (ОВ L 295, 12.11.2010 г., стр. 23).

(3) Регламент (ЕС) 2017/821 на Европейския парламент и на Съвета от 17 май 2017 г. за определяне на задължения за надлежна проверка на веригата на доставки за вносителите от Съюза на калай, тантал и волфрам, на рудите на тези метали и на злато с произход от засегнати от конфликти и високорискови зони (ОВ L 130, 19.5.2017 г., стр. 1).

(4) Директива 2014/95/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 22 октомври 2014 г. за изменение на Директива 2013/34/ЕС по отношение на оповестяването на нефинансова информация и на информация за многообразието от страна на някои големи предприятия и групи (ОВ L 330, 15.11.2014 г., стр. 1).

Сряда, 10 март 2021 г.

основателно подозрение за използването на детски труд при производството на доставяните стоки или услуги и в случай на основателни подозрения да приемат и прилагат план за действие. Във Франция Законът за задължение за бдителност на предприятията майки и възлагащите предприятия изисква от някои големи предприятия да приемат, публикуват и прилагат план за надлежна проверка, за да установяват и предотвратяват рискове за правата на човека, за здравето и безопасността и за околната среда, причинявани от предприятието, неговите дъщерни предприятия, подизпълнители или доставчици. Във френското право е установена административна отговорност за неспазването на изискванията за извършване на надлежна проверка и гражданска отговорност за предприятията да поправят причинените вреди. В много други държави членки се водят разисквания относно въвеждането на изисквания за предприятията за задължително извършване на надлежна проверка и понастоящем някои държави членки обмислят приемането на такова законодателство, включително Германия, Швеция, Австрия, Финландия, Дания и Люксембург.

- (9) През 2016 г. осем национални парламента, сред които бяха парламентите на Естония, Литва, Словакия и Португалия, Камарата на представителите в Нидерландия, Сенатът на Република Италия и Националното събрание на Франция, както и Камарата на лордовете на Обединеното кралство, изразиха подкрепата си за инициативата „Зелена карта“, с която Комисията се призовава да предложи законодателство за гарантиране на корпоративна отчетност за нарушения на правата на човека.
- (10) Недостатъчната хармонизация на законодателствата може да има отрицателно въздействие върху свободата на установяване. Ето защо е от съществено значение да има по-нататъшна хармонизация, за да се предотврати създаването на нежелани конкурентни предимства. Важно за създаването на еднакви условия на конкуренция е правилата да се прилагат за всички предприятия — както за предприятията в Съюза, така и за тези извън него — които осъществяват дейност на европейския вътрешен пазар.
- (11) Налице са значителни различия между правните и административните разпоредби на държавите членки относно надлежната проверка, включително по отношение на гражданската отговорност, които са приложими за предприятията от Съюза. Необходимо е да се предотвратява възникването на бъдещи пречки пред търговията, произтичащи от различното разработване на такова национално законодателство.
- (12) За да се гарантират еднакви условия на конкуренция, отговорността на предприятията за спазване на правата на човека съгласно международните стандарти следва да бъде преобразувана в правно задължение на равнището на Съюза. Чрез координиране на гаранциите за защита на правата на човека, околната среда и доброто управление настоящата директива следва да гарантира, че всички големи предприятия от Съюза и извън него и високорисковите или регистрираните за борсова търговия малки и средни предприятия, извършващи дейност на вътрешния пазар, подлежат на хармонизирани задължения за надлежна проверка, което ще предотврати регулаторната разпокъсаност и ще подобри функционирането на вътрешния пазар.
- (13) Установяването на задължителни изисквания за надлежна проверка на равнището на Съюза би било от полза за предприятията по отношение на хармонизацията, правната сигурност и гарантирането на еднакви условия на конкуренция и би предоставило конкурентно предимство на предприятията, които ги спазват, тъй като все повече общества изискват от предприятията да станат по-етични и по-устойчиви. Чрез определянето на стандарт на Съюза за надлежна проверка настоящата директива би могла да спомогне за появата на световен стандарт за отговорно бизнес поведение.
- (14) Настоящата директива има за цел да предотврати и смекчи потенциалните или действителните неблагоприятни въздействия върху правата на човека, околната среда и доброто управление във веригата за създаване на стойност, както и да гарантира, че предприятията могат да бъдат подведени под отговорност за такива въздействия и че всеки, който е претърпял вреда в това отношение, може ефективно да упражни правото на справедлив съдебен процес и правото на правни средства за защита в съответствие с националното право.
- (15) Настоящата директива няма за цел да замени специфичното за сектора законодателство на Съюза за надлежна проверка, което вече е в сила, нито да възпрепятства въвеждането на допълнително секторно законодателство на Съюза. Следователно тя следва да се прилага, без да се засягат други изисквания за надлежна проверка, установени в специфичното за сектора законодателство на Съюза, по-специално Регламент (ЕС) № 995/2010 и Регламент (ЕС) 2017/821, освен ако изискванията за надлежна проверка в настоящата директива предвиждат по-задълбочена надлежна проверка по отношение на правата на човека, околната среда или доброто управление.
- (16) Прилагането на настоящата директива по никакъв начин не представлява основание за намаляване на общото равнище на закрила на правата на човека или на околната среда. По-специално тя не следва да засяга други приложими рамки за отговорността при възлагането на подизпълнители, командироването или веригата на доставки, установени на национално равнище, на равнището на Съюза или на международно равнище. Фактът, че дадено предприятие е изпълнило задълженията си за надлежна проверка съгласно настоящата директива, не следва да го освобождава от задълженията му по други рамки за отговорност или да намалява тези задължения и следователно съдебни производства срещу него, основаващи се на друга рамка за отговорност, не следва да бъдат отхвърляни въз основа на това обстоятелство.

Сряда, 10 март 2021 г.

- (17) Настоящата директива следва да се прилага за всички големи предприятия, уредени от правото на държава членка, които са установени на територията на Съюза или извършват дейност на вътрешния пазар, независимо дали са частни, или държавни и независимо от икономическия сектор, в който осъществяват дейност, включително финансовия сектор. Настоящата директива следва да се прилага също така за регистрирани за борсова търговия и високорискови малки и средни предприятия (*).
- (18) Пропорционалността е включена в процеса на надлежна проверка, тъй като този процес зависи от сериозността и вероятността от неблагоприятните въздействия, които дадено предприятие може да причини, за което може да допринесе или с които може да бъде пряко свързано, сектора на дейност на предприятието, размера му, естеството и контекста на неговите операции, включително географски, неговия бизнес модел, позицията му във веригата за създаване на стойност и естеството на неговите продукти и услуги. Голямо предприятие, чиито преки стопански отношения са установени на територията на Съюза, или малко или средно предприятие, което след извършване на оценка на риска стигне до заключението, че не е установило никакви потенциални или действителни неблагоприятни въздействия в своите стопански отношения, би могло да публикува декларация в този смисъл, включително своята оценка на риска, съдържаща съответните данни, информация и методология, които при всички случаи следва да бъдат преразгледани в случай на промени в дейността, стопанските отношения или оперативния контекст на предприятието.
- (19) За предприятия, притежавани или контролирани от държавата, изпълнението на техните задължения за надлежна проверка следва да изисква от тях да използват услугите на предприятия, които са изпълнили задълженията си за извършване на надлежна проверка. Държавите членки се насърчават да не предоставят държавна подкрепа, включително чрез държавна помощ, обществени поръчки, агенции за експортно кредитиране или гарантирани от правителството заеми, на предприятия, които не спазват целите на настоящата директива.
- (20) За целите на настоящата директива под надлежна проверка следва да се разбира задължението на предприятието да предприема всички пропорционални и съизмерими мерки и да полага усилия в рамките на своите средства за предотвратяване на възникването на неблагоприятни въздействия върху правата на човека, околната среда или доброто управление в техните вериги за създаване на стойност, както и да се справя с подобни въздействия, когато такива възникват. На практика надлежната проверка се състои от процес, въведен от дадено предприятие с цел установяване, оценка, предотвратяване, смекчаване, прекратяване, наблюдение, съобщаване, отчитане, разглеждане и коригиране на потенциалните и/или действителните неблагоприятни въздействия върху правата на човека, включително социалните, синдикалните и трудовите права, върху околната среда, включително приноса за изменението на климата, и върху доброто управление в неговите собствени дейности и стопански отношения по веригата за създаване на стойност. Предприятията, обхванати от настоящата директива, не следва да прехвърлят задълженията за надлежна проверка на доставчиците.
- (21) Приложение xx съдържа списък на видовете неблагоприятни въздействия върху правата на човека, свързани със стопанската дейност. Доколкото те са от значение за предприятията, Комисията следва да включи в това приложение неблагоприятните въздействия върху правата на човека, изразени в международните конвенции за правата на човека, които са обвързващи за Съюза или държавите членки, Международната харта за правата на човека, международното хуманитарно право, инструментите на ООН за правата на човека относно правата на лицата, принадлежащи към особено уязвими групи или общности, и принципите относно основните права, установени в Декларацията на МОТ за основните принципи и права при работа, както и тези, признати в Конвенцията на МОТ за свободата на сдружаване и ефективното признаване на правото на колективно договаряне, Конвенцията на МОТ за премахване на всички форми на принудителен или задължителен труд, Конвенцията на МОТ за ефективно премахване на детския труд и Конвенцията на МОТ за премахване на дискриминацията в областта на труда и професиите. Освен това те включват, без това изброяване да е изчерпателно, неблагоприятни въздействия по отношение на други права, признати в Тристранната декларация относно принципите за многонационалните предприятия и социалната политика (Декларацията за многонационалните предприятия) и в редица конвенции на МОТ, като тези относно свободата на сдружаване, колективното договаряне, минималната възраст, безопасните и здравословни условия на труд и равенството в заплащането, както и правата, признати в Конвенцията за правата на детето, Африканската харта за правата на човека и народите, Американската конвенция за правата на човека, Европейската конвенция за правата на човека, Европейската социална харта, Хартата на основните права на Европейския съюз и националните конституции и законите, които признават или прилагат правата на човека. Комисията следва да гарантира, че тези изброени видове въздействия са разумни и постижими.

(*) Комисията следва да определи високорисковите сектори на икономическа дейност със значително въздействие върху правата на човека, околната среда и доброто управление, за да включи малките и средните предприятия, извършващи дейност в тези сектори, в обхвата на настоящата директива. Високорисковите малки и средни предприятия следва да бъдат определени от Комисията в настоящата директива. Определението следва да отчита сектора на предприятието или неговия вид дейности.

Сряда, 10 март 2021 г.

- (22) Неблагоприятните въздействия върху околната среда често са тясно свързани с неблагоприятните въздействия върху правата на човека. Специалният докладчик на ООН за правата на човека и околната среда заяви, че правото на живот, здраве, храна, вода и развитие, както и правото на безопасна, чиста, здравословна и устойчива околна среда са необходими за пълноценното упражняване на правата на човека. Освен това Общото събрание на ООН призна в своята Резолюция 64/292 правото на безопасна и чиста питейна вода и санитарно-хигиенни условия за право на човека. Пандемията от COVID-19 подчерта не само значението на безопасната и здравословна работна среда, но и на това предприятията да гарантират, че в своите вериги за създаване на стойност те не причиняват рискове за здравето или не допринасят за тях. Следователно тези права следва да бъдат обхванати от настоящата директива.
- (23) Приложение xxx съдържа списък на видовете неблагоприятни въздействия върху околната среда, свързани със стопанската дейност, независимо дали временни, или постоянни, които са от значение за предприятията. Тези въздействия следва да включват, без това изброяване да е изчерпателно, генерирането на отпадъци, дифузното замърсяване и емисиите на парникови газове, които водят до глобално затопляне с повече от 1,5 °C спрямо равнищата от предииндустриалния период, обезлесяването и всяко друго въздействие върху климата, качеството на въздуха, почвата и водите, устойчивото използване на природните ресурси, биологичното разнообразие и екосистемите. Комисията следва да гарантира, че тези изброени видове въздействия са разумни и постижими. С цел да се допринесе за вътрешната съгласуваност на законодателството на Съюза и да се осигури правна сигурност, този списък се изготвя в съответствие с Регламент (ЕС) 2020/852 на Европейския парламент и на Съвета ⁽⁵⁾.
- (24) Приложение xxxх съдържа списък на видовете неблагоприятни въздействия върху доброто управление, свързани със стопанската дейност, които са от значение за предприятията. Те следва да включват, без това изброяване да е изчерпателно, неспазване на Насоките на ОИСР за многонационалните предприятия, глава VII относно борбата с подкупването, склоняването към подкуп и изнудването и принципите на Конвенцията на ОИСР за борба с подкупването на чужди длъжностни лица в международните търговски сделки и със случаите на корупция и подкупване, когато дадено предприятие упражнява неправомерно влияние върху длъжностни лица или води до неправомерни имуществени облаги за тези длъжностни лица с цел получаване на привилегии или несправедливо благоприятно третиране в нарушение на закона, включително ситуации, в които дадено предприятие участва неправомерно в местни политически дейности, прави незаконни вноски в кампании или не спазва приложимото данъчно законодателство. Комисията следва да гарантира, че тези изброени видове въздействия са разумни и постижими.
- (25) Неблагоприятните въздействия върху правата на човека, околната среда и доброто управление не са неутрални по отношение на пола. Предприятията се насърчават да интегрират перспективата за равенство между половете в своите процедури за надлежна проверка. Насоки в това отношение може да се намерят в изданието на ООН „Gender Dimensions of the Guiding Principles on Business and Human Rights“ (Свързани с пола измерения на Ръководните принципи за бизнеса и правата на човека).
- (26) Потенциалните или действителните неблагоприятни въздействия върху правата на човека, околната среда и управлението могат да бъдат специфични и по-ясно изразени в засегнати от конфликти райони. В това отношение предприятията, които извършват дейност в засегнати от конфликти райони, следва да извършват подходяща надлежна проверка относно правата на човека, околната среда и управлението, да спазват своите задължения по международното хуманитарно право и да се позовават на съществуващите международни стандарти и насоки, включително Женевските конвенции и допълнителните протоколи към тях.
- (27) Държавите членки се насърчават да наблюдават предприятията под тяхна юрисдикция, които извършват дейност или имат стопански отношения в засегнати от конфликти зони и съответно да предприемат необходимите действия за защита на правата на човека, околната среда и доброто управление в съответствие със своите правни задължения, като надлежно отчитат специфичните и сериозни рискове в тези области.
- (28) Стопанската дейност оказва въздействие върху пълния спектър от права, на които е дадено определение в Конвенцията на ООН за правата на детето и в други относими международни стандарти. Детството е уникален период на физическо, умствено, емоционално и духовно развитие и нарушенията на правата на децата, като например насилие или малтретиране, детски труд, неподходяща търговия или небезопасни продукти или рискове за околната среда, може да имат последици за цял живот, необратими последици и дори последици, предавани от поколение на поколение. Съществува риск от това механизмите за корпоративна надлежна проверка и корпоративна отчетност, разработени без да бъдат взети предвид съображенията за децата, да бъдат неефективни при опазването на техните права.

⁽⁵⁾ Регламент (ЕС) 2020/852 на Европейския парламент и на Съвета от 18 юни 2020 г. за създаване на рамка за улесняване на устойчивите инвестиции и за изменение на Регламент (ЕС) 2019/2088 (ОВ L 198, 22.6.2020 г., стр. 13).

Сряда, 10 март 2021 г.

- (29) Нарушенията или неблагоприятните въздействия спрямо правата на човека и социалните, екологичните и климатичните стандарти от страна на предприятията може да възникнат в резултат на тяхната собствена дейност или на дейността на техните стопански партньори, по-специално доставчици, подизпълнители и предприятия, в които се инвестира. За да бъдат ефективни, задълженията на предприятията за надлежна проверка следва да обхващат цялата верига за създаване на стойност, като същевременно възприемат основан на риска подход и определят стратегия за приоритизиране въз основа на принцип 17 от Ръководните принципи на ООН. Проследяването на всички предприятия, които са част от веригата за създаване на стойност, обаче може да бъде трудна. Комисията следва да извърши оценка и да предложи инструменти с цел да се помогне на предприятията при проследимостта на техните вериги за създаване на стойност. Това би могло да включва иновативни информационни технологии, като например блокова верига, които позволяват проследяване на всички данни, чието разработване следва да се насърчава, за да се сведат до минимум административните разходи и да се избегнат съкращения за предприятията, извършващи надлежна проверка.
- (30) Надлежната проверка е преди всичко превантивен механизъм, който изисква от предприятията да предприемат всички пропорционални и съизмерими мерки и да полагат усилия в рамките на своите средства за установяване и оценка на потенциалните или действителните неблагоприятни въздействия и за приемане на политики и мерки за прекратяване, предотвратяване, смекчаване, наблюдение, съобщаване, разглеждане, отстраняване и отчитане на начина, по който те се справят с тези въздействия. От предприятията следва да се изисква да представят документ, в който да посочват публично, при надлежно спазване на търговската тайна, стратегията си за надлежна проверка по отношение на всеки един от тези етапи. Тази стратегия за надлежна проверка следва да бъде интегрирана надлежно в цялостната стопанска стратегия на предприятието. Тя следва да се оценява ежегодно и да се преразглежда, когато това се счита за необходимо в резултат на тази оценка.
- (31) Предприятията, които не публикуват декларации за риск, не следва да бъдат освобождавани от евентуални проверки или разследвания от страна на компетентните органи на държавите членки, за да се гарантира, че те спазват задълженията, предвидени в настоящата директива, и че могат да бъдат подведени под отговорност в съответствие с националното право.
- (32) Предприятията следва да въведат вътрешен процес на картографиране на веригите за създаване на стойност, който включва полагането на всички пропорционални и съизмерими усилия за установяване на техните стопански взаимоотношения във веригата им за създаване на стойност.
- (33) Търговската тайна, посочена в настоящата директива, следва да се прилага по отношение на всяка информация, която отговаря на изискванията за „търговска тайна“ в съответствие с Директива (ЕС) 2016/943 на Европейския парламент и на Съвета⁽⁶⁾, а именно информация, която е тайна, в смисъл, че като цяло или в точната си конфигурация и сбор от компоненти не е общоизвестна или лесно достъпна за лица от средите, които обичайно се занимават с въпросния вид информация, има търговска стойност поради това, че е тайна, и е била предмет на обосновани при дадените обстоятелства действия от страна на законно контролиращото информацията лице с цел запазването ѝ в тайна.
- (34) Надлежната проверка не следва да бъде дейност, която се отчита проформа, а следва да се състои от текущ процес и оценка на рисковете и въздействията, които са динамични и могат да се променят в резултат на нови стопански отношения или промени в ситуацията. Поради това предприятията следва непрекъснато да следят своите стратегии за надлежна проверка и да ги приспособяват съответно. Тези стратегии следва да са насочени към обхващане на всяко действително или потенциално неблагоприятно въздействие, въпреки че ако е необходима политика за определяне на приоритети, следва да се вземат предвид естеството и контекста на техните дейности, включително географски, както и тежестта и вероятността на неблагоприятното въздействие. Схемите за сертифициране от трети лица могат да допълват стратегиите за надлежна проверка, при условие че са подходящи по отношение на обхвата и отговарят на подходящи равнища на прозрачност, безпристрастност, достъпност и надеждност. Сертифицирането от трети лица обаче не следва да представлява основание за обосноваване на дерогация от задълженията, определени в настоящата Директива, или по някакъв начин да повлияе на потенциалната отговорност на дадено предприятие.
- (35) За да се счита, че дадено дъщерно предприятие изпълнява задължението си за установяване на стратегия за надлежна проверка, дъщерното предприятие — ако е включено в стратегията за надлежна проверка на своето предприятие майка — следва да посочи ясно в годишния си доклад, че случаят е такъв. Това изискване е необходимо, за да се гарантира наличието на прозрачност за обществеността, така че националните компетентни органи да могат да извършват подходящите разследвания. Дъщерното предприятие следва да гарантира, че предприятието майка разполага с достатъчна и подходяща информация, за да извърши надлежна проверка от негово име.

⁽⁶⁾ Директива (ЕС) 2016/943 на Европейския парламент и на Съвета от 8 юни 2016 г. относно защитата на неразкрити ноу-хау и търговска информация (търговски тайни) срещу тяхното незаконно придобиване, използване и разкриване (ОВ L 157, 15.6.2016 г., стр. 1).

Сряда, 10 март 2021 г.

- (36) Подходящата честота на проверките, извършвани в рамките определен период от време, която предполага терминът „редовно“, следва да бъде определена във връзка с вероятността и сериозността на неблагоприятните въздействия. Колкото по-вероятно и по-сериозно е въздействието, толкова по-редовно следва да се извършва проверка на съответствието.
- (37) Предприятията следва най-напред да направят опит да разгледат и елиминират евентуално потенциално или действително въздействие върху правата на човека, околната среда или доброто управление, като провеждат обсъждания със заинтересованите лица. Предприятие, което разполага с лостове за предотвратяване или смекчаване на неблагоприятното въздействие, следва да ги използва. Предприятие, което желае да увеличи ефекта на лоста, може например да предложи изграждане на капацитет или други стимули за съответната стопанска единица, или да си сътрудничи с други участници. Когато неблагоприятното въздействие не може да бъде предотвратено или смекчено и ефектът на лоста не може да бъде засилен, решението за прекратяване на отношения с доставчик или на други стопански взаимоотношения би могло да бъде крайна мярка и следва да се извършва по отговорен начин.
- (38) Добрата надлежна проверка изисква да се провеждат ефективни и съдържателни консултации с всички съответни заинтересовани лица, а също така, по-специално, и синдикалните организации да бъдат включени по подходящ начин. Провеждането на консултации със заинтересованите лица и тяхното участие могат да помогнат на предприятията да определят по-точно потенциалните и действителните неблагоприятни въздействия и да създадат по-ефективна стратегия за надлежна проверка. Ето защо настоящата директива изисква да се провеждат разисквания със заинтересованите лица и те да вземат участие на всички етапи на процеса на надлежна проверка. Освен това подобно обсъждане и участие могат да дадат платформа на тези, които проявяват силен интерес към дългосрочната устойчивост на дадено предприятие. Участието на заинтересованите лица би могло да допринесе за подобряване на дългосрочните резултати и рентабилността на предприятията, тъй като повишаването на устойчивостта им би се отразило на икономиката като цяло положително.
- (39) При провеждането на обсъждания със заинтересованите лица, както е предвидено в настоящата директива, предприятията следва да гарантират, че когато заинтересованите лица са представители на коренното население, тези обсъждания се провеждат в съответствие с международните стандарти за правата на човека, като например Декларацията на ООН за правата на коренното население⁽⁷⁾, включително при съблюдаване на свободното, предварително и информирано съгласие и правото на коренното население на самоопределение.
- (40) Понятието „заинтересовано лице“ означава лице, чиито права и интереси могат да бъдат засегнати от решенията на дадено предприятие. Понятието включва съответно работниците, местните общности, децата, коренното население, гражданските сдружения и акционерите, както и организациите, чието правно предназначение е да гарантират зачитането на правата на човека и на социалните права, както и спазването на стандартите в областта на климата, околната среда и доброто управление, като например синдикалните организации и организациите на гражданското общество.
- (41) За да се избегне рискът критичните гласове на заинтересованите лица да останат нечути или изолирани в процеса на надлежна проверка, директивата следва да предоставя на заинтересованите лица правото на безопасни и съдържателни обсъждания във връзка със стратегията на предприятието по отношение на надлежната проверка и следва да гарантира подходящото участие на синдикалните организации или на представителите на работниците и служителите.
- (42) Съответната информация относно стратегията за надлежна проверка следва да се съобщава на потенциално засегнатите заинтересовани лица при поискване и по начин, подходящ за обстоятелствата, в които се намират тези заинтересовани лица, например като се вземат предвид официалният език на държавата на заинтересованите лица, равнището им на грамотност и на достъп до интернет. Въпреки това не следва да има задължение за предприятията да оповестяват проактивно цялата си стратегия за надлежна проверка по начин, подходящ за обстоятелствата, в които се намират заинтересованите лица, а и изискването за съобщаване на съответната информация следва да бъде пропорционално на естеството, обстоятелствата и големината на предприятието.
- (43) Процедурите за изразяване на опасения следва да гарантират, че са защитени анонимността или поверителността на тези опасения, по целесъобразност в съответствие с националното право, както и безопасността и физическата и правната неприкосновеност на всички жалбоподатели, включително защитниците на правата на човека и на околната среда. В случай че тези процедури се отнасят до лица, сигнализиращи за нередности, тези процедури трябва да бъдат в съответствие с Директива (ЕС) 2019/1937 на Европейския парламент и на Съвета⁽⁸⁾.

⁽⁷⁾ https://www.un.org/esa/socdev/unpfii/documents/DRIPS_en.pdf

⁽⁸⁾ Директива (ЕС) 2019/1937 на Европейския парламент и на Съвета от 23 октомври 2019 г. относно защитата на лица, които подават сигнали за нарушения на правото на Съюза (ОВ L 305, 26.11.2019 г., стр. 17).

Сряда, 10 март 2021 г.

- (44) От предприятията следва да се изисква да полагат в рамките на средствата си всички пропорционални и съизмерими усилия за идентифициране на своите доставчици и подизпълнители и да осигуряват публичен достъп до съответната информация при надлежно спазване на търговската тайна. За да бъде напълно ефективна, надлежната проверка не следва да бъде ограничена до първото звено надолу и нагоре по веригата на доставки, а следва да обхваща тези, които по време на процеса на надлежна проверка са били евентуално определени от предприятието като представляващи значителен риск. Настоящата директива обаче следва да вземе предвид факта, че не всички предприятия разполагат с едни и същи ресурси или възможности да установят всички свои доставчици и подизпълнители, и по тази причина това задължение следва да се подчинява на принципите на разумност и пропорционалност, което в никакъв случай не следва да се тълкува от предприятията като претекст да не спазват задължението си да полагат всички необходими усилия в това отношение.
- (45) За да може надлежната проверка да бъде включена в културата и структурата на дадено предприятие, членовете на административните, управителните и надзорните органи на предприятието следва да отговарят за приемането и прилагането на неговите стратегии за устойчивост и надлежна проверка.
- (46) Чрез координация на усилията на предприятията за извършване на надлежна проверка и доброволни действия за съвместна работа на секторно или междусекторно равнище биха могли да се подобрят съгласуваността и ефективността на техните стратегии за надлежна проверка. За тази цел държавите членки могат да насърчават приемането на планове за действие за надлежна проверка на секторно или междусекторно равнище. Заинтересованите лица следва да участват в определянето на тези планове. Разработването на подобни колективни мерки не следва по никакъв начин да освобождава предприятието от индивидуалната му отговорност да извършва надлежна проверка и да възпрепятства подвеждането му под отговорност за вреди, които е причинило или за които е допринесло, в съответствие с националното право.
- (47) За да бъде ефективна, рамката за надлежна проверка следва да включва механизми за подаване на жалби на равнището на предприятието или на секторно равнище, а за да се гарантира, че тези механизми са ефективни, при разработването на механизми за подаване на жалби предприятията следва да вземат предвид позициите на заинтересованите лица. Тези механизми следва да дават възможност на заинтересованите лица да повдигат разумни опасения и следва да изпълняват ролята на системи за ранно предупреждение за риск. Те следва да бъдат легитимни, достъпни, предвидими, справедливи, прозрачни, съвместими с правата, да са източник за непрекъснато учене и следва да се основават на ангажираност и диалог. В рамките на механизмите за подаване на жалби следва да има възможност за отправяне на предложения относно начина, по който съответното предприятие би могло да противодейства на потенциалните или действителните неблагоприятни въздействия. Освен това те следва да имат право да предлагат подходящи средства за защита, когато чрез посредничество са получили сведения, че дадено предприятие е причинило неблагоприятно въздействие или е допринесло за подобно въздействие.
- (48) Механизмите за подаване на жалби не следва да освобождават държавите от основното им задължение да защитават правата на човека и да осигуряват достъп до правосъдие и правни средства за защита.
- (49) Държавите членки следва да определят един или повече национални органи, които да наблюдават правилното прилагане от страна на предприятията на техните задължения за надлежна проверка и да гарантират правилното прилагане на настоящата директива. Тези национални органи следва да бъдат независими и да разполагат с подходящите правомощия и ресурси за извършване на своите задачи. Те следва да имат право да извършват подходящи проверки по своя собствена инициатива или въз основа на обосновани и разумни опасения, повдигнати от заинтересовани лица и трети страни, и да налагат ефективни пропорционални и възпиращи административни санкции, като се отчитат тежестта и повторението на нарушенията, за да се гарантира, че предприятията спазват задълженията, предвидени в националното законодателство. На равнището на Съюза Европейската комисия следва да създаде Европейска мрежа за надлежна проверка — мрежа на компетентните органи, за да се гарантира сътрудничеството помежду им.
- (50) Комисията и държавите членки се насърчават да предвидят административни глоби, сравними по размер с глобите, които понастоящем са предвидени в законодателството в областта на конкуренцията и в законодателството за защита на данните.
- (51) Националните органи се насърчават да си сътрудничат и да обменят информация с наличните в тяхната държава национални звена за контакт на ОИСР и организации за защита на правата на човека.
- (52) В съответствие с ръководните принципи на ООН извършването на надлежна проверка не следва само по себе си да освобождава предприятията от отговорността, която носят за причиняване или за допринасяне за причиняване на нарушения на правата на човека или за нанасяне на вреди на околната среда. Наличието на строг и адекватен процес на надлежна проверка обаче може да помогне на предприятията да предотвратят възникването на вреди.

Сряда, 10 март 2021 г.

- (53) При въвеждането на режим на отговорност държавите членки следва да гарантират оборима презумпция, изискваща определено равнище на доказване. Тежестта на доказване ще бъде прехвърлена от пострадалото лице към предприятието, което ще трябва да докаже, че не е контролирало стопанския субект, участвал в нарушаването на правата на човека.
- (54) Давностните срокове следва да се считат за разумни и подходящи, ако не ограничават правото на пострадалите лица на достъп до правосъдие, като надлежно се отчитат практическите предизвикателства, пред които са изправени потенциалните ищци. На лицата, пострадали от неблагоприятните въздействия върху правата на човека, околната среда и управлението, следва да се предостави достатъчно време, за да предявят съдебни искове, като се вземат предвид географското им положение, средствата, с които разполагат, и общата трудност да предявят допустими искове пред съдилищата на Съюза.
- (55) Правото на ефективни правни средства за защита е международно признато право на човека, залегнало в член 8 от Всеобщата декларация за правата на човека и в член 2, параграф 3 от Международния пакт за граждански и политически права, и също така е основно право на Съюза (член 47 от Хартата). Както се припомня в Ръководните принципи на ООН, държавите са длъжни да гарантират чрез съдебни, административни, законодателни или други подходящи средства, че потърпевшите лица от свързани с бизнеса нарушения на правата на човека имат достъп до ефективни правни средства за защита. Ето защо в настоящата директива се прави конкретно позоваване на това задължение в съответствие с Основните принципи и насоки на ООН относно правото на средства за защита и обезщетение за жертвите на груби нарушения на международното право в областта на правата на човека и тежки нарушения на международното хуманитарно право.
- (56) Големите предприятия се насърчават да създадат консултативни комитети, които да имат задачата да предоставят консултации на своите управителни органи по въпроси, свързани с надлежната проверка, и да включват заинтересовани лица в състава си.
- (57) На синдикалните организации следва да се предоставят необходимите ресурси, за да изпълняват задълженията в областта на надлежната проверка, включително с цел създаване на връзки със синдикалните организации и работниците в предприятията, с които основното предприятие има стопански отношения.
- (58) Държавите членки следва да използват съществуващите режими на отговорност или, ако е необходимо, да въведат допълнително законодателство, за да гарантират, че по националното право предприятията могат да бъдат подведени под отговорност за всяка вреда, произтичаща от неблагоприятно въздействие върху правата на човека, околната среда и управлението, която те или контролираните от тях стопански единици са причинили или за която са допринесли чрез действия или бездействия, освен ако предприятието не докаже, че е положило дължимата грижа в съответствие с настоящата директива, за да избегне въпросната вреда, или че вредата би настъпила дори ако са положени всички необходими грижи.
- (59) За да се създаде яснота, сигурност и съгласуваност между практиките на предприятията, Комисията следва да изготви насоки, като се консултира с държавите членки и ОИСР и с помощта на редица специализирани агенции, по-специално Агенцията на Европейския съюз за основните права, Европейската агенция за околната среда и Изпълнителната агенция за малките и средните предприятия. Вече съществуват редица изготвени от международни организации насоки относно надлежната проверка, които биха могли да послужат на Комисията за отправна точка при разработването на насоки съгласно настоящата директива конкретно за дружествата от ЕС. Целта на настоящата директива следва да бъде пълна хармонизация на стандартите между държавите членки. В допълнение към общите насоки, по които би следвало да се ръководят всички предприятия, и по-специално малките и средните предприятия, при прилагането на надлежната проверка в своите дейности, Комисията следва да предвиди изготвянето на специфични за сектора насоки и да предоставя редовно актуализиран списък на информационните фишове за страните, така че да се помогне на предприятията да направят оценка на потенциалните и действителните неблагоприятни въздействия от своята стопанска дейност върху правата на човека, околната среда и доброто управление в дадена област. В тези информационни фишове следва да се посочва по-специално кои от конвенциите и договорите, изброени в приложения хх, ххх и хххх към настоящата директива, са ратифицирани от дадена държава.
- (60) За да се актуализират видовете неблагоприятно въздействие, правомощието да приема актове в съответствие с член 290 от Договора за функционирането на Европейския съюз трябва да бъде делегирано на Комисията по отношение на измененията на приложения хх, ххх и хххх към настоящата директива. От особена важност е по време на подготвителната си работа Комисията да проведе подходящи консултации, включително на експертно равнище, и тези консултации да бъдат проведени в съответствие с принципите, заложи в Междунституционалното споразумение от 13 април 2016 г. за по-добро законотворчество⁽⁹⁾. По-специално, с цел осигуряване на равно участие при подготовката на делегираните актове, Европейският парламент и Съветът получават всички документи едновременно с експертите от държавите членки, като техните експерти получават систематично достъп до заседанията на експертните групи на Комисията, работещи по подготовката на делегираните актове.

⁽⁹⁾ ОВ L 123, 12.5.2016 г., стр. 1.

Сряда, 10 март 2021 г.

- (61) Тъй като целите на настоящата директива не могат да бъдат постигнати в достатъчна степен от държавите членки, а поради мащаба и последиците на действието, могат да бъдат постигнати по-добре на равнището на Съюза, Съюзът може да приеме мерки в съответствие с принципа на субсидиарност, заложен в член 5 от Договора за Европейския съюз. В съответствие с принципа на пропорционалност, уреден в същия член, настоящата директива не надхвърля необходимото за постигане на тези цели,

ПРИЕХА НАСТОЯЩАТА ДИРЕКТИВА:

Член 1

Предмет и цел

1. Настоящата директива има за цел да гарантира, че предприятията, които попадат в нейния обхват и които осъществяват дейност на вътрешния пазар, изпълняват своите задължения за зачитане на правата на човека, околната среда и доброто управление, не причиняват или не допринасят за причиняването на потенциални и действителни неблагоприятни въздействия върху правата на човека, околната среда и доброто управление в рамките на своята дейност, на своите вериги за създаване на стойност и в рамките на други стопански отношения, и предотвратяват и смекчават тези потенциални и действителни неблагоприятни въздействия.
2. С настоящата директива се установяват задълженията за надлежна проверка на веригата за създаване на стойност на предприятията, попадащи в нейния обхват, а именно да предприемат всички пропорционални и съизмерими мерки и да полагат усилия в рамките на своите средства за предотвратяване на възникването на неблагоприятни въздействия върху правата на човека, околната среда и доброто управление в техните вериги за създаване на стойност, както и да противодействат по подходящ начин на подобни неблагоприятни въздействия, когато такива възникнат. Надлежната проверка изисква от предприятията да установяват, оценяват, предотвратяват, прекратяват, смекчават, наблюдават, съобщават, отчитат, разглеждат и коригират потенциалните и/или действителните отрицателни въздействия върху правата на човека, околната среда и доброто управление, които може да окажат собствената им дейност, дейностите на техните вериги за създаване на стойност и други стопански отношения. Чрез координиране на гаранциите за защита на правата на човека, на околната среда и на доброто управление тези изисквания за надлежна проверка целят подобряване на функционирането на вътрешния пазар.
3. Настоящата директива има за цел също така да гарантира, че предприятията могат да бъдат подведени под отговорност в съответствие с националното законодателство за неблагоприятните последици в областта на правата на човека, околната среда и доброто управление, които причиняват или за които допринасят по цялата си верига за създаване на стойност, както и да гарантира достъпа на пострадалите лица до правни средства за защита.
4. Настоящата директива се прилага, без да се засягат допълнителните изисквания за надлежна проверка, установени в специфичното за сектора законодателство на Съюза, по-специално Регламент (ЕС) № 995/2010 и Регламент (ЕС) 2017/821, освен ако изискванията за надлежна проверка съгласно настоящата директива предвиждат по-задълбочена надлежна проверка по отношение на правата на човека, околната среда или доброто управление.
5. Прилагането на настоящата директива по никакъв начин не представлява основание за намаляване на общото равнище на закрита на правата на човека или на околната среда. По-специално тя се прилага, без да засяга други приложими рамки за отговорност за подизпълнение, за командироване или във връзка с веригата за създаване на стойност, установени на национално равнище, на равнище ЕС или на международно равнище.

Член 2

Приложно поле

1. Настоящата директива се прилага за големи предприятия, уредени от правото на държава членка или установени на територията на Съюза.
2. Настоящата директива се прилага също така за всички регистрирани за борсова търговия малки и средни предприятия, както и за високорискови малки и средни предприятия.
3. Настоящата директива се прилага също така за големи предприятия, за регистрирани за борсова търговия малки и средни предприятия и за малки и средни предприятия, извършващи дейност във високорискови сектори, които се регулират от правото на трета държава и не са установени на територията на Съюза, когато извършват дейност на вътрешния пазар, като продават стоки или предоставят услуги. Тези предприятия трябва да изпълняват изискванията за надлежна проверка, установени в настоящата директива, както са транспонирани в законодателството на държавата членка, в която извършват дейност, и да подлежат на санкциите и режимите на отговорност, установени с настоящата директива, както са транспонирани в законодателството на държавата членка, в която извършват дейност.

Сряда, 10 март 2021 г.

Член 3

Определения

За целите на настоящата директива се прилагат следните определения:

- (1) „заинтересовани лица“ означава физически лица и групи физически лица, чиито права или интереси може да бъдат засегнати от потенциални или действителни неблагоприятни въздействия върху правата на човека, околната среда и доброто управление, произтичащи от дадено предприятие или от негови стопански отношения, както и организации, чиято законова цел е защитата на правата на човека, включително социалните и трудовите права, и защитата на околната среда и на доброто управление. Те могат да включват работниците и техните представители, местните общности, децата, коренното население, гражданските сдружения, синдикалните организации, организациите на гражданското общество и акционерите на предприятията;
- (2) „стопански отношения“ означава дъщерните дружества и търговските отношения на дадено предприятие по цялата му верига за създаване на стойност, включително доставчиците и подизпълнителите, които са пряко свързани със стопанската дейност, продуктите или услугите на предприятието;
- (3) „доставчик“ означава всяко предприятие, което предоставя пряко или косвено продукт, част от продукт или услуга на друго предприятие в рамките на стопански отношения;
- (4) „подизпълнител“ означава всички стопански отношения, които изпълняват услуга или дейност, допринасяща за изпълнението на дейността на дадено предприятие;
- (5) „верига за създаване на стойност“ означава всички действия, дейности, стопански отношения и инвестиционни вериги на дадено предприятие и включва субекти, с които предприятието има преки или косвени стопански отношения нагоре и надолу по веригата и които:
  - а) или доставят продукти, части от продукти или услуги, които допринасят за собствените продукти или услуги на предприятието, или
  - б) получават продукти или услуги от предприятието;
- (6) „потенциално или действително неблагоприятно въздействие върху правата на човека“ означава всяко потенциално или действително неблагоприятно въздействие, което може да накърни пълното упражняване на правата на човека от страна на физически лица или групи от физически лица във връзка с правата на човека, включително социалните права, правата на работниците и правата на участие в синдикални организации, определени в приложение xx към настоящата директива. Посоченото приложение се преразглежда редовно и е в съответствие с целите на Съюза в областта на правата на човека. На Комисията се предоставя правомощието да приема делегирани актове в съответствие с член 17 за изменение на списъка в приложение xx;
- (7) „потенциално или действително неблагоприятно въздействие върху околната среда“ означава всяко нарушение на международно признатите екологични стандарти и стандартите на Съюза за околната среда, определени в приложение xxx към настоящата директива. Посоченото приложение се преразглежда редовно и е в съответствие с целите на Съюза в областта на опазването на околната среда и смекчаването на последиците от изменението на климата. На Комисията се предоставя правомощието да приема делегирани актове в съответствие с член 17 за изменение на списъка в приложение xxx;
- (8) „потенциално или действително неблагоприятно въздействие върху доброто управление“ означава всяко потенциално или действително неблагоприятно въздействие върху доброто управление на дадена държава, даден регион или дадена територия, определено в приложение xxxx на настоящата директива. Посоченото приложение се преразглежда редовно и е в съответствие с целите на Съюза в областта на доброто управление. На Комисията се предоставя правомощието да приема делегирани актове в съответствие с член 17 за изменение на списъка в приложение xxxx;
- (9) „контрол“ означава възможността дадено предприятие да упражнява решаващо влияние върху друго предприятие, по-специално чрез собственост или правото на ползване на всички или на част от активите на последното, или чрез права или договори или други средства, отнасящи се до всички съображения от фактическо естество, които предоставят решаващо влияние върху състава, гласуването или решенията на органите с правомощия за вземане на решения на дадено предприятие;
- (10) „допринася за“ означава, че дейностите на дадено предприятие, в съчетание с дейностите на други стопански единици, оказват въздействие или че дейностите на предприятието причиняват, улесняват или стимулират друга стопанска единица да причини неблагоприятно въздействие. Приносът трябва да бъде съществен, което означава, че се изключва незначителният или маловажен принос. Оценката на съществения характер на приноса и разбирането кога действията на предприятието може да са причинили, улеснили или стимулирали друга стопанска единица да причини неблагоприятно въздействие, може да включва отчитане на множество фактори.

Сряда, 10 март 2021 г.

Следните фактори може да се вземат предвид:

- степента, в която дадено предприятие може да насърчава или мотивира неблагоприятно въздействие от страна на друг субект, т.е. степента, в която дейността е увеличила риска от настъпване на въздействието,
- степента, в която дадено предприятие е могло да знае или е трябвало да знае за неблагоприятното въздействие или потенциала за неблагоприятно въздействие, т.е. степента на предвидимост,
- степента, в която всяка от дейностите на предприятието действително е смекчила неблагоприятното въздействие или е намалила риска от настъпване на въздействието.

Съществуването на стопански отношения или дейности, които създават общите условия, при които е възможно да възникнат неблагоприятни въздействия, само по себе си не представлява отношение на принос. Въпросната дейност следва значително да увеличава риска от неблагоприятно въздействие.

Член 4

Стратегия за надлежна проверка

1. Държавите членки определят правила, за да гарантират, че в своята дейност и в рамките на своите стопански отношения предприятията извършват ефективна надлежна проверка по отношение на потенциалните или действителните неблагоприятни въздействия върху правата на човека, околната среда и доброто управление.
2. В рамките на средствата, с които разполагат, предприятията полагат постоянно максимални усилия да идентифицират и оценяват естеството и контекста на своите дейности, включително географски, както и това дали техните дейности и стопански взаимоотношения причиняват, допринасят или са пряко свързани с което и да е от тези потенциални или действителни неблагоприятни въздействия, като си служат с методология за мониторинг, основана на риска, която отчита вероятността, сериозността и неотложността на потенциалните или действителните въздействия върху правата на човека, околната среда или доброто управление.
3. Ако голямо предприятие, чиито преки стопански отношения са установени на територията на Съюза, или малко или средно предприятие заключи в съответствие с параграф 2, че не причинява, не допринася за или не е пряко свързано със потенциално или действително неблагоприятно въздействие върху правата на човека, околната среда или доброто управление, то публикува декларация в този смисъл и включва своята оценка на риска, съдържаща съответните данни, информация и методология, довели до това заключение. По-специално предприятието може да заключи, че не е установило неблагоприятни въздействия върху правата на човека, околната среда или доброто управление, ако извършените от него процеси на установяване на въздействие и анализ на оценката на риска сочат, че всички негови преки доставчици извършват надлежна проверка в съответствие с настоящата директива. Тази декларация се преразглежда, в случай че възникнат нови рискове или в случай че предприятието встъпва в нови стопански отношения, които могат да породят рискове.
4. Освен ако в съответствие с параграфи 2 и 3 дадено предприятие не стигне до заключението, че не причинява, не допринася или не е пряко свързано с потенциално или действително неблагоприятно въздействие върху правата на човека, околната среда или доброто управление, то установява и прилага ефективно стратегия за надлежна проверка. В рамките на стратегията си за надлежна проверка предприятията
  - (i) посочват потенциалните или действителните неблагоприятни въздействия върху правата на човека, околната среда и доброто управление, установени и оценени в съответствие с параграф 2, които е вероятно да присъстват в техните дейности и стопански отношения, както и степента на тяхната сериозност, вероятност и спешност, а също и съответните данни, информация и методология, довели до тези заключения;
  - (ii) картографират своята верига за създаване на стойност и при надлежно спазване на търговската тайна оповестяват публично съответната информация относно веригата за създаване на стойност на предприятието, която може да включва наименования, местонахождения, видове продукти и предоставени услуги, както и друга относима информация относно дъщерни предприятия, доставчици и бизнес партньори в неговата верига за създаване на стойност;
  - (iii) приемат и посочват всички пропорционални и съразмерни политики и мерки с оглед на прекратяване, предотвратяване или смекчаване на потенциалните или действителните неблагоприятни въздействия върху правата на човека, околната среда или доброто управление;

Сряда, 10 март 2021 г.

- (iv) въвеждат стратегия за определяне на приоритети в съответствие с член 17 от Ръководните принципи на ООН за бизнеса и правата на човека, в случай че не са в състояние да се справят едновременно с всички потенциални или действителни неблагоприятни въздействия. Предприятията вземат предвид степента на тежест, вероятността и спешността на различните потенциални или действителни неблагоприятни въздействия върху правата на човека, околната среда или доброто управление, естеството и контекста на своите дейности, включително географски, обхвата на рисковете, техния мащаб и доколко непоправимо може да бъде тяхното въздействие и ако е необходимо, използват политиката за определяне на приоритети при справянето с тях.
5. Предприятията гарантират, че тяхната бизнес стратегия и техните политики са в съответствие със стратегията им за надлежна проверка. В това отношение предприятията включват обяснения в своите стратегии за надлежна проверка.
6. Счита се, че дъщерните предприятия на дадено предприятие спазват задължението за изготвяне на стратегия за надлежна проверка, ако тяхното предприятие майка ги включи в своята стратегия за надлежна проверка.
7. Предприятията извършват надлежна проверка на веригата за създаване на стойност, която е пропорционална и съобразена с вероятността и тежестта на техните потенциални или действителни неблагоприятни въздействия, както и със специфичните им обстоятелства, по-специално с техния сектор на дейност, размера и дължината на тяхната верига на доставки, размера на предприятието, неговия капацитет, неговите ресурси и капиталов лост.
8. Предприятията гарантират, че техните стопански отношения въвеждат и изпълняват политики в областта на правата на човека, околната среда и доброто управление, които са в съответствие с тяхната стратегия за надлежна проверка, включително например посредством рамкови споразумения, договорни клаузи, приемането на кодекси за поведение или посредством сертифицирани и независими одити. Предприятията гарантират, че техните политики за закупуване не причиняват или не допринасят за потенциално или действително неблагоприятно въздействие върху правата на човека, околната среда или доброто управление.
9. Предприятията редовно проверяват дали подизпълнителите и доставчиците спазват задълженията си по параграф 8.

Член 5

Участие на заинтересованите лица

1. Държавите членки гарантират, че при изготвянето и изпълнението на своята стратегия за надлежна проверка предприятията провеждат добросъвестно ефективни, съдържателни и информирани обсъждания със съответните заинтересовани лица. Държавите членки гарантират по-специално правото на синдикалните организации на съответното равнище, включително секторно, национално, европейско и световно равнище, както и правото на представителите на работниците да участват добросъвестно със своето предприятие в изготвянето и изпълнението на стратегията за надлежна проверка. Предприятията могат да дадат приоритет на обсъжданията с най-засегнатите заинтересовани лица. Предприятията провеждат обсъждания и включват синдикалните организации и представителите на работниците по начин, който е подходящ за техния размер и за естеството и контекста на тяхната дейност.
2. Държавите членки гарантират, че заинтересованите лица имат право да поискат от предприятието да обсъди потенциалните или действителните неблагоприятни въздействия върху правата на човека, околната среда или доброто управление, които са от значение за тях съгласно параграф 1.
3. Предприятието гарантира, че засегнатите или потенциално засегнатите заинтересовани лица не са изложени на риск поради това, че участват в обсъжданията, посочени в параграф 1.
4. Предприятието информира представителите на работниците за своята стратегия за надлежна проверка и за нейното прилагане, за което те могат да допринесат, в съответствие с директиви 2002/14/ЕО⁽¹⁰⁾ и 2009/38/ЕО⁽¹¹⁾ на Европейския парламент и на Съвета и Директива 2001/86/ЕО на Съвета⁽¹²⁾. Освен това правото на колективно договаряне се зачита изцяло, както се признава по-специално в Конвенции 87 и 98 на МОТ, в Европейската конвенция на Съвета на Европа за

⁽¹⁰⁾ Директива 2002/14/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 11 март 2002 г. за създаване на обща рамка за информиране и консултиране на работниците и служителите в Европейската общност (ОВ L 80, 23.3.2002 г., стр. 29).

⁽¹¹⁾ Директива 2009/38/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 6 май 2009 г. за създаване на европейски работнически съвет или на процедура за информиране и консултации с работниците и служителите в предприятия с общностно измерение и групи предприятия с общностно измерение (ОВ L 122, 16.5.2009 г., стр. 28).

⁽¹²⁾ Директива 2001/86/ЕО на Съвета от 8 октомври 2001 г. за допълнение на Устава на европейското дружество по отношение на участието на заетите лица (ОВ L 294, 10.11.2001 г., стр. 22).

Сряда, 10 март 2021 г.

правата на човека и Европейската социална харта, както и в решенията на Комитета на МОТ за свободата на сдружаване, на Експертния комитет по прилагането на конвенциите и препоръките и на Европейския комитет за социални права към Съвета на Европа.

Член 6

Публикуване и съобщаване на стратегията за надлежна проверка

1. Държавите членки гарантират, при надлежно спазване на търговска поверителност, че предприятията публично обявяват и предоставят безплатно достъп на обществеността до най-актуалната си стратегия за надлежна проверка или декларацията, включваща оценката на риска, посочена в член 4, параграф 3, по-специално на уебсайтовете си.

2. Предприятията съобщават своята стратегия за надлежна проверка на представителите на своите работници, на профсъюзите и на лицата, с които са в стопански отношения, както и — при поискване, на един от националните компетентни органи, определени в съответствие с член 12.

Предприятията съобщават съответната информация относно своята стратегия за надлежна проверка на потенциално засегнатите заинтересовани лица при поискване и по начин, подходящ за контекста на тези заинтересовани лица, например като вземат предвид официалния език на държавата на заинтересованите лица.

3. Държавите членки и Комисията гарантират, че предприятията качват своята стратегия за надлежна проверка или декларацията, включително оценката на риска, посочена в член 4, параграф 3, на европейска централизирана платформа под надзора на националните компетентни органи. Такава платформа може да бъде единната европейска точка за достъп, спомената от Комисията в неотдавнашния ѝ план за действие за съюза на капиталовите пазари (СОМ(2020)0590). Комисията предоставя стандартизиран образец за целите на качването на стратегиите за надлежна проверка на европейската централизирана платформа.

Член 7

Оповестяване на нефинансова информация и информация за многообразието

Настоящата директива не засяга задълженията, наложени на определени предприятия с Директива 2013/34/ЕС, за включване в техния доклад за дейността на нефинансова декларация, включваща описание на политиките, провеждани от предприятието по отношение най-малко на екологичните и социалните въпроси и въпросите, свързани със служителите, зачитането на правата на човека, борбата с корупцията и подкупите и процесите на надлежна проверка.

Член 8

Оценка и преразглеждане на стратегията за надлежна проверка

1. Предприятията оценяват ефективността и целесъобразността на своята стратегия за надлежна проверка и на нейното изпълнение поне веднъж годишно и съответно я преразглеждат, когато се прецени, че е необходимо преразглеждане в резултат на оценката.

2. Оценката и преразглеждането на стратегията за надлежна проверка се извършват чрез обсъждане със заинтересованите лица и с участието на профсъюзите и представителите на работниците по същия начин, както при изготвянето на стратегията за надлежна проверка съгласно член 4.

Член 9

Механизми за подаване на жалби

1. Предприятията предоставят механизъм за подаване на жалби под формата както на механизъм за ранно предупреждение за осведомяване за риск, така и на система за посредничество, който дава възможност на всички заинтересовани лица да изразяват разумни опасения относно съществуването на потенциално или реално отрицателно въздействие върху правата на човека, околната среда или доброто управление. Държавите членки гарантират, че предприятията имат възможност да предоставят такъв механизъм чрез споразумения за сътрудничество с други предприятия или организации, чрез участие в механизми за подаване на жалби с множество участници или чрез присъединяване към Общо рамково споразумение.

2. Механизмите за подаване на жалби трябва да бъдат законни, достъпни, предвидими, безопасни, справедливи, прозрачни, съобразени с правата и приспособими, както е посочено в критериите за ефективност на механизмите за подаване на несъдебни жалби в принцип 31 от Ръководните принципи на ООН за бизнеса и правата на човека и в общ коментар № 16 на Комитета на ООН по правата на детето. Тези механизми предвиждат възможност за анонимно или поверително повдигане на опасения, както е уместно в съответствие с националното право.

Сряда, 10 март 2021 г.

3. Механизмът за подаване на жалби осигурява навременни и ефективни отговори на заинтересованите лица в случаите както на предупреждения, така и на изразяване на опасения.
4. Предприятията докладват относно разумните опасения, повдигнати чрез техните механизми за подаване на жалби, и редовно докладват за постигнатия в тези случаи напредък. Цялата информация се публикува по начин, който не застрашава безопасността на заинтересованите лица, включително като не се разкрива тяхната идентичност.
5. Механизмите за подаване на жалби имат право да отправят предложения към предприятието относно начина, по който може да се действа спрямо потенциалните или действителните неблагоприятни въздействия.
6. Предприятията вземат решенията си въз основа на информираност за позицията на заинтересованите лица, когато разработват механизми за подаване на жалби.
7. Използването на механизъм за подаване на жалби не възпрепятства достъпа на жалбоподателя до съдебни механизми.

Член 10

Извънсъдебни средства за защита

1. Държавите членки гарантират, че когато дадено предприятие установи, че е причинило или е допринесло за неблагоприятно въздействие, то осигурява процес на защита или оказва съдействие за този процес. Когато дадено предприятие установи, че е пряко свързано с неблагоприятно въздействие върху правата на човека, околната среда или доброто управление, то сътрудничи в процеса на защита по най-добрия начин, на който е способно.
2. Средството за защита може да бъде предложено в резултат от посредничество съгласно член 9.
3. Средството за защита се определя в консултация със засегнатите заинтересовани лица и може да включва: финансова или нефинансова компенсация, възстановяване, публично извинение, реституция, рехабилитация или принос за разследване.
4. Предприятията предотвратяват причиняването на допълнителна вреда, като предоставят гаранции, че въпросната вреда няма да се повтори.
5. Държавите членки гарантират, че предложението за средство за защита от страна на дадено предприятие не възпрепятства засегнатите заинтересовани лица да предявят граждански иск в съответствие с националното право. По-специално, от жертвите не се изисква да търсят извънсъдебни средства за защита, преди да предявят иск пред съдилище, нито съществуването на текущи производства в рамките на механизъм за подаване на жалби възпрепятства достъпа на жертвите до съдилище. Решенията, издадени от механизъм за подаване на жалби, се разглеждат надлежно от съдилищата, но не са обвързващи за тях.

Член 11

Секторни планове за действие за надлежна проверка

1. Държавите членки могат да насърчават приемането на доброволни секторни или междусекторни планове за действие за надлежна проверка на национално равнище или на равнището на Съюза, насочени към координиране на стратегиите за надлежна проверка на предприятията.

Предприятията, които участват в секторни или междусекторни планове за действие за надлежна проверка, не се освобождават от задълженията, предвидени в настоящата директива.

2. Държавите членки гарантират, че съответните заинтересовани лица, и по-специално синдикалните организации, представителите на работниците и организациите на гражданското общество, имат право да участват в определянето на секторни планове за действие за надлежна проверка, без да се засяга задължението на всяко предприятие да спазва изискванията по член 5.
3. Секторните планове за действие за надлежна проверка могат да предвиждат единен механизъм за подаване на жалби за предприятията, попадащи в техния обхват. Механизмът за подаване на жалби трябва да съответства на член 9 от настоящата директива.
4. Разработването на секторни механизми за подаване на жалби се основава на информираност за позицията на заинтересованите лица.

Сряда, 10 март 2021 г.

Член 12

Надзор

1. Всяка държава членка определя един или повече национални компетентни органи, които да отговарят за надзора на прилагането на настоящата директива във вида, в който е транспонирана в националното законодателство, и за разпространяването на най-добри практики за надлежна проверка.
2. Държавите членки гарантират, че националните компетентни органи, определени в съответствие с параграф 1, са независими и разполагат с необходимите лични, технически и финансови ресурси, помещения, инфраструктура и експертен опит, за да изпълняват ефективно задълженията си.
3. Държавите членки съобщават на Комисията наименованията и адресите на компетентните органи до ... [дата на транспониране на настоящата директива]. Държавите членки информират Комисията за всяка промяна в наименованията или адресите на компетентните органи.
4. Комисията оповестява публично, включително в интернет, списък на компетентните органи. Комисията поддържа този списък актуален.

Член 13

Разследвания по отношение на предприятия

1. Посочените в член 14 компетентни органи на държавите членки разполагат с правомощието да провеждат разследвания, за да гарантират, че предприятията спазват задълженията, предвидени в настоящата директива, включително предприятията, които са заявили, че не са се сблъскали с никакво потенциално или действително неблагоприятно въздействие върху правата на човека, околната среда или доброто управление. На тези компетентни органи се предоставя правото да извършват проверки на предприятия и да провеждат разговори със засегнатите или потенциално засегнатите заинтересовани лица или с техни представители. Подобни проверки могат да включват разглеждане на стратегията за надлежна проверка на предприятието и на функционирането на механизма за подаване на жалби и проверки на място.

Предприятията предоставят цялата необходима помощ, за да улеснят компетентните органи при провеждането на техните разследвания.

2. Разследванията, посочени в параграф 1, се провеждат или чрез основан на риска подход, или когато даден компетентен орган разполага с приложима информация относно заподозряно нарушение от страна на предприятие на задълженията по настоящата директива, включително въз основа на обосновани и разумни опасения, повдигнати от което и да е трето лице.
3. Комисията и компетентните органи на държавите членки, посочени в член 12, улесняват подаването на сигнали от трети лица за обосновани и разумни опасения съгласно параграф 2, чрез мерки като хармонизирани формуляри за подаване на сигнали за опасения. Комисията и компетентните органи гарантират, че подателят има право да поиска опасенията му да останат поверителни или анонимни в съответствие с националното право. Компетентните органи на държавите членки, посочени в член 12, гарантират, че този формуляр може да се попълва и по електронен път.
4. Компетентният орган информира подателя за напредъка и резултатите от разследването в разумен срок, по-специално ако е необходимо по-нататъшно разследване или координиране с друг надзорен орган.
5. Ако в резултат на действията, предприети съгласно параграф 1, компетентен орган установи неспазване на настоящата директива, той предоставя на съответното предприятие подходящ срок за предприемане на действия за защита, ако такива действия са възможни.
6. Държавите членки гарантират, че ако неспазването на настоящата директива би могло да доведе пряко до непоправими вреди, може да се издаде нареждане за приемането на временни мерки от страна на съответното предприятие или — при спазване на принципа на пропорционалност — нареждане за временно преустановяване на дейността. В случай на предприятия, регулирани от правото на държава извън ЕС, които извършват дейност на вътрешния пазар, временното преустановяване на дейността може да означава забрана за извършване на дейност на вътрешния пазар.
7. Държавите членки предвиждат санкции в съответствие с член 18 за предприятия, които не осигурят защита в определения срок. Компетентните национални органи са оправомощени да налагат административни глоби.

Сряда, 10 март 2021 г.

8. Държавите членки гарантират, че националните компетентни органи водят регистър на разследванията, посочени в параграф 1, като посочват по-специално тяхното естество и резултатите от тях, както и протоколите за всяко искане за защита, отправено съгласно параграф 5. Компетентните органи публикуват годишен доклад за дейността с най-сериозните случаи на неспазване и начина, по който те са били третираны, при надлежно зачитане на търговската тайна.

Член 14

Насоки

1. За да се създаде яснота и сигурност за предприятията, както и за да се осигури съгласуваност между техните практики, Комисията, като се консултира с държавите членки и ОИСР и със съдействието на Агенцията на Европейския съюз за основните права, Европейската агенция за околната среда и Изпълнителната агенция за малките и средните предприятия, публикува общи незадължителни насоки за предприятията относно това как най-добре да изпълняват задълженията си за надлежна проверка, посочени в настоящата директива. Тези насоки предоставят практически напътствия за това как може да се прилага пропорционалност и приоритизиране — що се отнася до различните въздействия, сектори и географски райони — към задълженията за надлежна проверка в зависимост от размера и сектора на предприятието. Насоките се предоставят не по-късно от... [18 месеца след датата на влизане в сила на настоящата директива].

2. В консултация с държавите членки и ОИСР и със съдействието на Агенцията на Европейския съюз за основните права, Европейската агенция за околната среда и Изпълнителната агенция за малките и средните предприятия Комисията може да изготви специфични незадължителни насоки за предприятията, извършващи дейност в определени сектори.

3. При изготвянето на незадължителните насоки, посочени в параграфи 1 и 2 по-горе, надлежно се вземат предвид Ръководните принципи на ООН за бизнеса и правата на човека, Тристранната декларация на МОТ относно принципите за многонационалните предприятия и социалната политика, Насоките на ОИСР за надлежна проверка за отговорно бизнес поведение, Насоките на ОИСР за многонационалните предприятия, Насоките на ОИСР за отговорни вериги за доставки на полезни изкопаеми, Насоките на ОИСР по надлежната проверка за отговорни вериги за доставки в текстилния и обувния сектор, Насоките на ОИСР за надлежна проверка за отговорно бизнес поведение на институционалните инвеститори, докладът на ОИСР за надлежна проверка за отговорно корпоративно кредитиране и поемане на емисии на ценни книжа и Насоките на ОИСР/ФАО за отговорни вериги за доставка на селскостопански продукти, Общ коментар № 16 на Комитета на ООН по правата на детето относно задълженията на държавата във връзка с въздействието на бизнес сектора върху правата на децата, както и документа на УНИЦЕФ относно правата на детето и бизнес принципите. Комисията периодично прави преглед на целесъобразността на своите насоки и ги адаптира към новите най-добри практики.

4. Информационните фишове по държави се актуализират редовно от Комисията и се оповестяват публично с цел осигуряване на актуална информация относно международните конвенции и договори, ратифицирани от всеки от търговските партньори на Съюза. Комисията събира и публикува търговски и митнически данни относно произхода на суровините и междинните и крайните продукти и публикува информация относно правата на човека, екологичния и управленския потенциал и реалните рискове от неблагоприятни въздействия, свързани с определени държави или региони, сектори, подсектори и продукти.

Член 15

Специфични мерки в подкрепа на малките и средните предприятия

1. Държавите членки гарантират наличието на специален портал за малките и средните предприятия, на който те могат да търсят насоки и да получават допълнителна подкрепа и информация относно това как най-добре да изпълняват задълженията си за надлежна проверка.

2. Малките и средните предприятия са допустими за финансова подкрепа, с която да изпълняват задълженията си за надлежна проверка, по програмите на Съюза в подкрепа на малките и средните предприятия.

Член 16

Сътрудничество на равнището на Съюза

1. Комисията създава Европейска мрежа за надлежна проверка — мрежа на компетентните органи, която да гарантира заедно с националните компетентни органи, посочени в член 12, координацията и конвергенцията на практиките при регулирането, разследванията и надзора, споделянето на информация и наблюдението на работата на националните компетентни органи.

Сряда, 10 март 2021 г.

Националните компетентни органи си сътрудничат за прилагането на задълженията, предвидени в настоящата директива.

2. Комисията, подпомагана от Агенцията на Европейския съюз за основните права, Европейската агенция за околната среда, и Изпълнителната агенция за малките и средните предприятия, публикува годишен сравнителен доклад с показатели за надлежна проверка въз основа на информацията, обменена между националните компетентни органи и в сътрудничество с други експерти от публичния сектор и заинтересовани лица.

Член 17

Упражняване на делегирането

1. Правомощието да приема делегирани актове се предоставя на Комисията при спазване на предвидените в настоящия член условия.
2. Правомощието да приема делегирани актове, посочено в член 3, се предоставя на Комисията за срок от пет години, считано от ... [датата на влизане в сила на настоящата директива].
3. Делегирането на правомощия, посочено в член 3, може да бъде оттеглено по всяко време от Европейския парламент или от Съвета. С решението за оттегляне се прекратява посоченото в него делегиране на правомощия. То поражда действие в деня след публикуването на решението в *Официален вестник на Европейския съюз* или на по-късна, посочена в решението, дата. То не засяга действителността на делегираните актове, които вече са в сила.
4. Преди приемането на делегиран акт Комисията се консултира с експерти, определени от всяка държава членка, в съответствие с принципите, залегнали в Междунституционалното споразумение от 13 април 2016 г. за по-добро законотворчество.
5. Веднага след като приеме делегиран акт, Комисията уведомява за това едновременно Европейския парламент и Съвета.
6. Делегиран акт, приет съгласно член 3, влиза в сила единствено ако нито Европейският парламент, нито Съветът не са представили възражения в срок от три месеца след нотифицирането на същия акт на Европейския парламент и Съвета или ако преди изтичането на този срок и Европейският парламент, и Съветът са уведомили Комисията, че няма да представят възражения. Този срок се удължава с три месеца по инициатива на Европейския парламент или на Съвета.

Член 18

Санкции

1. Държавите членки предвиждат пропорционални санкции, които са приложими при нарушения на националните разпоредби, приети съгласно настоящата директива, и вземат всички необходими мерки, за да гарантират прилагането на тези санкции. Предвидените санкции са ефективни, пропорционални и възпиращи и са съобразени с тежестта на извършените нарушения и с това дали нарушението е извършвано многократно или не.
2. Компетентните национални органи могат по-специално да налагат пропорционални глоби, изчислени въз основа на оборота на дадено предприятие, да изключват временно или за неопределено време предприятията от обществени поръчки, от държавна помощ, от схеми за публична подкрепа, включително схеми, разчитащи на агенции за експортно кредитиране и заеми, да прибягват до изземване на стоки и до други подходящи административни санкции.

Член 19

Гражданска отговорност

1. Фактът, че дадено предприятие спазва задълженията си за надлежна проверка, не освобождава предприятието от отговорност, която то може да носи съгласно националното право.
2. Държавите членки гарантират, че имат въведен режим на отговорност, съгласно който предприятията в съответствие с националното право могат да бъдат подведени под отговорност и да предоставят защита при всяка вреда, произтичаща от потенциални или действителни неблагоприятни въздействия върху правата на човека, околната среда или доброто управление, които те или предприятията под техен контрол са причинили или за които са допринесли чрез действия или бездействия.

Сряда, 10 март 2021 г.

3. Държавите членки гарантират, че техният режим на отговорност, посочен в параграф 2, е такъв, че предприятията, които докажат, че са положили цялата дължима грижа в съответствие с настоящата директива, за да избегнат въпросната вреда, или че вредата би настъпила дори ако е била положена цялата дължима грижа, не носят отговорност за тази вреда.

4. Държавите членки гарантират, че давностният срок за предявяване на искиове за гражданска отговорност за вреди, които произтичат от неблагоприятни въздействия върху правата на човека и околната среда, е разумен.

Член 20

Международно частно право

Държавите членки гарантират, че съответните разпоредби на настоящата директива се считат за особени повелителни норми в съответствие с член 16 от Регламент (ЕО) № 864/2007 на Европейския парламент и на Съвета ⁽¹³⁾.

Член 21

Транспониране

1. Държавите членки въвеждат в сила законовите, подзаконовите и административните разпоредби, необходими, за да се съобразят с настоящата директива до ... [до 24 месеца след влизането в сила на настоящата директива]. Те незабавно информират Комисията за това.

2. Когато държавите членки приемат тези разпоредби, в тях се съдържа позоваване на настоящата директива или то се извършва при официалното им публикуване. Условието и редът на позоваване се определят от държавите членки.

3. Държавите членки съобщават на Комисията текста на основните разпоредби от националното законодателство, които те приемат в областта, уредена с настоящата директива.

Член 22

Влизане в сила

Настоящата директива влиза в сила на двадесетия ден след деня на публикуването ѝ в *Официален вестник на Европейския съюз*.

⁽¹³⁾ Регламент (ЕО) № 864/2007 на Европейския парламент и на Съвета от 11 юли 2007 г. относно приложимото право към извъндоговорни задължения (Рим II) (ОВ L 199, 31.7.2007 г., стр. 40).